

# VERSLAG

## Commissie Algemeen Bestuur

BV21.0123

Datum vergadering : 30 juni 2021

### Digitaal aanwezig via Teams:

#### Commissieleden:

Leefbaar 3B : Johan Philippens, Marjolein Gielis, Don van Doorn  
VVD : Nathalie van Bakel, Ed van Santen, Edwin Vervaet  
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Frans Ammerlaan  
WIJ Lansingerland : Petrine van Olst, Dianne van Heusen  
CU : Jurjen Dieleman  
D66 : Ineke den Heijer, Brecht Weerheijm  
GroenLinks : Marko Ruijtenberg  
PvdA : Petra Verhoef, Hamid Azzouzi

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Jan-Willem van den Beukel

### Aanwezig in de raadszaal:

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier : Lianne van den Houten

### Afwezig:

Paul Lieveerse, CU

### 1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.00 uur: Goedenavond, leden van de commissie AB. Voordat we de vergadering openen, gaan we even de presentielijst langs.

De heer Ammerlaan, de heer Azzouzi, mevrouw Van Bakel, de heer Dieleman, de heer Van Doorn, mevrouw Gielis, mevrouw Den Heijer, mevrouw Van Heusen, mevrouw Van Olst, de heer Philippens, de heer Ruijtenberg, de heer Ruitenbergh, de heer Van Santen, mevrouw Verhoef, de heer Vervaet, de heer Weerheijm: aanwezig.

We zijn allemaal aanwezig vanavond. Heel goed. Ik open de vergadering van de commissie algemeen bestuur van de gemeente Lansingerland van 30 juni 2021. Welkom, mede namens de commissiegriffier mevrouw Van den Houten, welkom commissieleden, welkom burgemeester, welkom wethouders, welkom ambtenaren, kijkers via de webcast. Hartelijk welkom, ik wens u een goede vergadering. Dan heb ik verder geen mededelingen, het was een leeg formulier, dat ik van de griffier kreeg, dus we gaan snel verder.

### 2. Insprekers

De voorzitter: Insprekers hebben zich niet gemeld.

### 3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 9 juni 2021

De voorzitter: Er zijn geen wijzigingsvoorstellen ingediend. Dat betekent dat het verslag wordt vastgesteld.

### 4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Kunt u instemmen met deze agenda? Dat is het geval.

### *Inventarisatie rondvraag:*

De voorzitter: Er zijn geen rondvragen aangemeld.

### 5. Besprekpunten:

#### 5.a Brief Afloop bestuursopdracht Herziening financieringsstructuur (n.a.v. Eneco)

De voorzitter: Ik wil nog even aangeven, dat als er interrupties zijn, verzoeken om het woord te mogen voeren, dat wij vanavond in de app het vraagteken gebruiken. We zijn toe aan agendapunt 5.a, brief afloop bestuursopdracht herziening financieringsstructuur en daaraan gekoppeld het toetsingskader investeringen uit Eneco-gelden. We beginnen bij de grootste fractie en ik loop verder de lijst af.

De heer Van Doorn, L3B: Dank aan iedereen, die het stuk heeft opgesteld. Een zeer goed leesbare uitwerking van de bestuursopdracht herziening financieringsstructuur, dat zelfs iemand als ik daar goed doorheen kon komen, dus dank daarvoor. Financieel technisch moet het wegvallen van de dividendopbrengsten worden opgevangen. Dat kan door een mix van schuldreductie, wat staand beleid is, en verantwoord investeren, zodat er een structurele inkomstenbron ontstaat. In dat kader is er een viertal investeringsmogelijkheden onderzocht en daar wil ik even kort bij stil staan. Enerzijds investeren in een bedrijf met een publiek belang. Dat is recent uitvoerig besproken. Hoewel dividendinkomsten onzekere inkomsten zijn, kijk maar naar wat er rondom Stedin gebeurd is de afgelopen tijd, hebben we eerder het positieve besluit genomen om een bedrag tussen de € 676 en € 13,52mln te investeren. Wij zitten nog steeds positief op die lijn. Investeren of het verstrekken van leningen in het algemeen: eens met de toelichting die gegeven is en dat het op het oog een kansloze optie is, die we kunnen schrappen. Ten aanzien van investeren in duurzaamheid met een financieel resultaat, daar heeft het een negatieve conclusie, dat heeft de fractie van L3B wel enigszins verrast. Inwoners en bedrijven worden wat betreft zonnepanelen lekker gemaakt met rendementen van 6 à 7% en ik zou toch wel graag een toelichting willen hebben waarom het college stelt dat dit een te gering rendement zou zijn. Gaat dat in relatie tot zonnepanelen om een gebrek aan vierkante meters? Aan daken? Is in dat kader misschien ook breder gekeken? Is onderzocht of er samenwerking met het bedrijfsleven kansen biedt? Door bijvoorbeeld samen te investeren. Zijn er eventueel nog andere mogelijkheden onderzocht? Daar ben ik wel nieuwsgierig naar in relatie tot die opbrengsten en de getrokken conclusie. Investeren in de woningmarkt, het idee van erfpacht in te voeren, ziet er zeker aantrekkelijk uit. Ik denk dat het de meeste zoden aan de dijk zet als begonnen wordt met bedrijventerreinen. Voor particulieren is het mogelijk ingewikkelder, omdat erfpacht waarschijnlijk invloed heeft op de prijzen en de verkoopbaarheid van de huizen zelf. We moeten ons ook niet teveel op alleen de korte termijn richten en er rekening mee houden, dat de rente weer gaat stijgen. We weten alleen niet wanneer. Het is van belang, dat het college scherp blijft op het treasurybeleid en ervoor zorgen dat data van aflopende leningen goed gespreid blijft, zodat schokken in ontwikkelingen van de rentelasten vermeden blijven of worden. Het risico is dat de gemeente met Eneco-miljoenen op de bank op grote voet gaat leven en dat het lastig wordt om de broekriem weer aan te halen als deze gelden te snel opgemaakt gaan worden. Daarom stelt de fractie van L3B voor om de besteding van het Eneco-geld in de tijd te spreiden. Dan voorkom je ook op dit vlak ongewenste schokeffecten en profiteren de ons opvolgende besturen ook nog mee. We kunnen bijvoorbeeld, maar ik wil dat ook wel toetsen in deze commissie, afspreken dat we na de aflossing van de leningen in 2023 streven naar een maximale besteding van zo'n € 5mln per jaar. Ik wil dat bedrag niet keihard in beton gieten, dat is richtinggevend en afhankelijk van de meerwaarde van de investering in de samenleving. Maar dat zou betekenen, dat je nog zo'n goede 10 jaar kan afwegen hoe je dat geld gaat besteden. Ten aanzien van het besteden van het zeker aanzienlijk resterende bedrag is het toetsingskader, dat is mee gegeven, een hele goede tool om te helpen bepalen in welke mate een voorstel bijdraagt aan de leefbaarheid van Lansingerland. Een kader dat richting geeft, maar ook nog voldoende subjectieve ruimte heeft voor een goede discussie. Conform wat wij bij de behandeling van de kadernota 2022 al aangaven willen wij het toetsingskader inhoudelijk en formeel vast stellen in de gemeenteraad. Want de waarde van het bedrijf Eneco is ontstaan dankzij zowel de particuliere energieverbruiker als de bedrijven. Het publiek belang zal wat de fractie van L3B betreft daarom altijd in grote mate aanwezig moeten zijn. Hierbij dienen we goed te letten op een goede verdeling van de besteding ten gunste van zowel de particuliere inwoner als van de bedrijven. Ten aanzien van burgerparticipatie een zeer kritische noot. Prima, dat in debatavonden over de toekomstperspectieven veelvuldig gebruik is gemaakt van burgerparticipatie, die heeft plaats gevonden bij het opstellen van nota's van uitgangspunten voor de omgevingsvisie, de mobiliteitsvisie, de duurzaamheidsvisie en zoals ook genoemd de woonvisie. Maar stellen, dat die mede wensen en zorgen van onze inwoners impliciet al ter sprake zijn gebracht, is wat de fractie van L3B betreft ruim onvoldoende. L3B verwacht dan ook in het proces een concretere uitwerking van de wijze waarop we de samenleving gaan betrekken, want er moet minimaal ruimte zijn voor het inbrengen van initiatieven en moet de samenleving direct invloed kunnen uitoefenen op het debat over die besteding van deze middelen. Ik heb nog geen kant en klare oplossingen, maar ik wil wel dat wij met de commissie, raad, bestuur uitwerken hoe we dat gaan vorm geven. De fractie kijkt in dat kader ook uit naar de opbrengst van de burgerraadpleging, waarin we o.a. vragen op welke wijze zij in brede zin betrokken wensen te worden. Dat kan zowel aan de voorkant van het beleid zijn als later. Dat gezegd hebbende, wil ik toch nog kort iets zeggen over het ingebrachte voorbeeld van Horti Science. De investering in Horti Science is vermoedelijk van belang voor een deel van de bedrijven in Lansingerland, maar wij missen naast een door de raad vastgestelde inhoudelijke uitwerking een kostenspecificatie. Ik heb het daar vorige week al over gehad. Een motivatie, de

toepassing van het toetsingskader. Of wij Eneco-gelden zullen inzetten voor dit doel is nog onderwerp van discussie. Overigens een discussie, die we inhoudelijk niet vanavond gaan voeren, maar ik wil wel een verdieping hebben op: hoe pas je dat toe en wat zijn de overwegingen geweest? De besteding van de Eneco-gelden moet in ieder geval breed gedragen worden in de samenleving door het zichtbaar, tastbaar en voelbaar te laten zijn. Voor L3B wegen die items het zwaarst bij bepaling in welke mate het publieke belang is gediend. De fracties is dan ook erg blij, dat dit een duidelijke plek heeft gekregen in het toetsingskader. Ik ga afronden, want ik zie u al met een vinger naar de knop gaan. Financiële wegingen zijn belangrijk, maar maatschappelijk belang is niet altijd in geld te vangen en kan zwaarder wegen. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Dank voor de ingebrachte stukken. Een besprekspunt over de herziening financieringsstructuur. Het komt toch wel een beetje als een soort kater over bij mij. We hebben natuurlijk een opdracht geformuleerd met elkaar om het dividendverlies op te vangen. Als ik het dan zo lees, dan is dat in elk geval nu niet gelukt en zie ik ook niet direct dat het gaat lukken, dus we worden eigenlijk geconfronteerd met aan de ene kant een grote pot geld en aan de andere kant structurele problemen in onze begroting en daar word je niet blij van. Als je dan kijkt wat er wel positief is, dan zie ik natuurlijk de investering in Stedin, die geld gaat opleveren, de studie naar erfpacht en ik zie door de aflossing van schulden dat het toch wel iets van € 1,6mln aan rentelasten weg valt, dus dan is de helft van het probleem opgelost. Wat doen we dan met de andere helft van het probleem? Ik zie dan iets terug komen in de brief over de kadernota 2022, maar dit gaat natuurlijk veel verder dan 2022. Ik ben wel benieuwd hoe de wethouder hier nou tegenaan kijkt. Misschien dat de wethouder dat ook nog kan verduidelijken, want op het moment dat we dan gelden bij Stedin hebben vanuit die Enecopot, betekent dat vanuit de kapitaallasten zelfs hogere lasten? Wordt het dubbel om de oren? Dat is een vraag aan de wethouder: hoe kijkt hij daar dan tegen aan? Ten aanzien van Eneco, het toetsingskader. Ja, dat willen wij graag door de raad laten vast stellen. Daar is het veel te belangrijk voor. Hoewel de hoofdvogorde, die nu wordt voorgesteld, dus aflossing schulden, financieel rendement en maatschappelijk rendement, die driedeling kunnen we volgen, maar dan zullen we daartussen wel kaders moeten afbakenen. Hoeveel voor het één, hoeveel voor het andere? Dat moeten we ook als raad bepalen. Dan zit het venijn bij het derde punt, maatschappelijk rendement. Daar zal een soort subcriteria-set moeten komen, waarlangs we alle mooie initiatieven kunnen afwegen. Wat ons betreft een klein voorschot daarin: het moet een lange termijn effect hebben. Eneco-gelden zijn van ons allemaal en ook van de toekomstige bewoners en zoveel mogelijk burgers moeten er iets van merken. Dat zijn 2 criteria, die wij alvast willen meegeven. Ten aanzien van de aflossing van de schulden staat er: dat is staand beleid. Maar ik ga er toch van uit, dat minstens, meneer Van Doorn zei iets over 2023 € 50mln eraf, dat dat deel toch wel vanuit die reserve Eneco af gaat, dus dat het bestemd wordt. Ik kreeg een beetje het idee bij de brief, dat dat niet zo was, dus daar wil ik wel graag een bevestiging van hebben. Dus wat ons betreft m.b.t. Eneco eerst het toetsingskader vast stellen, dan de omvang qua geld vast stellen, waar hebben we het dan nog over, ook per subonderdeel, vervolgens mogelijke concrete bestedingsdoelen en toetsen aan dat kader en dan participatie en besluitvorming. Participatie, natuurlijk mogen er ook ideeën ingebracht worden door derden, maar wij kunnen ons ook laten voeden door anderen. Tot slot Horti Science. Dat komt wat ons betreft nu te vroeg. Het is onduidelijk voor onze fractie wat nu de bijdrage van de gemeente concreet wordt, niet alleen in geld, maar ook waarom het noodzakelijk is dat de gemeente dit doet. Wat gebeurt er als de gemeente het niet doet? Doet dan een andere instantie of bedrijf iets? Welke concrete lange termijn effecten heeft dit? We willen graag een concreet uitgewerkt raadsvoorstel. Feitelijk zou dit pas kunnen op het moment dat we het toetsingskader met elkaar hebben vast gesteld, dan kunnen we dat ook bekijken. Ik denk wel weer dat het structurele lasten oplevert voor ons, maar dat hoor ik dan graag van de wethouder. Ben ik er dan? Ik denk het wel voor de eerste termijn. Dank u wel.

De heer Ruitenber, CDA: Dank aan de opstellers van de brief. Uitstekend leesbaar, de heer Van Doorn zei dat ook al. Het blijkt wij wel dat wij het college een behoorlijk ingewikkelde bestuursopdracht hebben meegegeven, want zoals ook de heer Van Santen constateerde is het niet gelukt om volledig structurele dekking te vinden voor het wegvallende Eneco-dividend. Ik wil graag eerst even door de voorgestelde maatregelen of door de verschillende varianten, waarop we om zouden kunnen gaan met de Eneco-gelden, ingaan op hoe we structurele dekking konden vinden en daarna even naar het afwegingskader gaan. Er staat in de volgorde: we gaan eerst proberen schulden te verminderen, dat is uitstekend, daar is het CDA een groot voorstander van. Dan gaat het over investeren in bedrijven met een publiek belang, zoals Stedin. Ook daar hebben we al eerder gezegd, dat als er een helder afwegingskader is en het echt publieke bedrijven zijn, dus geen private zoals Eneco was geworden, dat wij die lijn goed kunnen volgen, zeker als het gaat om investeringen in bedrijven die anders wellicht niet goed aan geld kunnen komen op de kapitaalmarkt. Dan gaat het over investeren of het verstrekken van leningen in het algemeen, daarvan is de conclusie: dat moet je niet doen. Die conclusie kunnen wij volledig steunen. We vinden dat ook geen primaire taak voor een gemeente. Dan het punt investeren in duurzaamheid met een financieel resultaat. Daar hebben wij toch wel gedacht: hier zou in onze ogen toch meer uit te halen

zijn. Wij denken toch, dat er weldegelijk varianten mogelijk zijn, dat je gaat nadenken bijvoorbeeld over het vol leggen van bermen met zonnepanelen dan wel parkeerplaatsen met zonnepanelen, publieke ruimten via lease onder de aandacht brengen. We hebben het pas over het zwembad gehad, dat was ook een businesscase, maar dat was een specifiek object. Wij denken dat er weldegelijk in de openbare ruimte hier wat in te verdienen is met de kanttekening, dat wij niet voor weilanden met zonnepanelen zijn. Maar wij denken wel dat hier een businesscase te halen is. Richting het onderwijs, dat is zeker niet preken voor eigen parochie, integendeel, maar in andere gemeenten is het gebruikelijk dat een onderwijsbestuur moet bijdragen als het schoolgebouw wordt verduurzaamd door de gemeente, vanwege de exploitatie dat erna gehaald wordt en in Lansingerland is dat niet zo. Dus ook daar is weldegelijk wel iets mogelijk. Dan investeren in de woningmarkt, in de basis dat wij woningen gaan exploiteren als een soort woningbouwcorporatie gaan opereren, daar zijn wij tegen. Een gemeente moet zich bij zijn eigen leest houden en niet zaken gaan doen waar anderen beter in zijn. Erfpacht vinden wij wel interessant om uit te zoeken. Er staat nu ook een beeld. Wij denken dat het ook bij woningen interessant kan zijn om de betaalbaarheid te garanderen van een woning die op erfpacht zit, omdat je dan in ieder geval als gemeente controle hebt over de helft van de waarde een woning, namelijk de waarde van de grond. Dus dat is echt wel een uitzoekpunt waardig. Dan gaan we richting het afwegingskader. Wij vinden het op zich een heel helder afwegingskader, dat toetsingskader. Sommige punten zijn erg algemeen, daar zou je bijna alles onder kunnen laten vallen. Wat ons wel opvalt bij het puntje financiële weging, daar staat dat het zich moet terugverdienen, andere partijen moeten financieel bijdragen en de financiële consequenties indien de investering niet doorgaat, die moet gunstig zijn. Toen zat ik te denken: iets wat in onze ogen ook echt onder Eneco zou kunnen vallen is een investering in het Rottemeregebied van de toekomst. Als onze voorgangers met dit kader naar de Rottemeren hadden gekeken, was het er waarschijnlijk niet gekomen. Dus je moet in onze ogen ook breder kijken dan het strikte financiële. Het gaat ook over het maatschappelijk nut, het gaat over de toegevoegde waarde van het woongenot en dat is soms niet goed in geld uit te drukken. Dus wij vonden weldegelijk dat dit misschien wat knelde. Wat voor ons echt het allerbelangrijkste afwegingskader is, even los van aflossing van schulden en ervoor zorgen dat je het structurele geld terug haalt, daar is ongeveer de helft van het geld voor nodig, maar voor die andere helft van het geld zouden we echt zeggen: het moet voor de toekomst van Lansingerland zijn langdurig. Onze kinderen en kleinkinderen moeten er ook nog wat van merken. Waar wij echt op tegen zouden zijn, is op korte termijn consumeren in welke vorm dan ook. Dat is wat betreft het afwegingskader. En ja, moet dat dan naar de raad als raadsvoorstel? Ja, dat vinden wij wel. Het is een belangrijk kader, je moet dit vast stellen, want anders verzandt dat ergens in een brief, die straks in de stapel van eindeloze brieven terecht komt. Dit is een belangrijk raadsbesluit, dat goed geborgd moet worden. Wij denken dat het goed is dat dat uitgewerkt wordt. Dat kan wel snel, want er ligt een hele goede basis, die misschien op basis van de input van vanavond verder uitgewerkt kan worden. Dat zou dan in september bijvoorbeeld kunnen, zodat we weldegelijk ook richting de begroting eventuele voorstellen zouden kunnen meenemen al op basis van het Eneco-toetsingskader. En het plan van Horti Science zou dan proof of the pudding kunnen worden, waarin we dat plan inhoudelijk dan kennen, want nu is het nog erg op hoofdlijnen, maar dan kennen we het meer inhoudelijk en dan zou je kunnen toetsen of dat nou past in die criteria, die we dan hebben vastgesteld. Daar wil ik het bij laten.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Nou, daar is hij dan, de brief over wat we met de Eneco-gelden gaan doen. Ik weet nog goed, dat bekend werd, dat dit geld zou komen. De kip legde gewoon gouden eieren en al die tijd waren we ons er niet van bewust. Prachtig mooi, want in één klap zijn we van de benarde vermogenspositie af. Echter, deze kip stond al die tijd al op onze balans, dus eigenlijk is daar niets in veranderd. Wel in het liquiditeitsverhaal. De schuldreductie was geen vraag meer, er was geld genoeg. Er was geen financieringsvraagstuk meer en dat hebben we natuurlijk wel lang gehad. Wat er wel was, en dat is de laatste maanden steeds duidelijker geworden, is een structureel probleem. In de toekomst mag je contant gemaakte dividendbedragen niet uitsmeren en uit de reserve trekken, waarmee het gat structureel gedicht wordt. Echt heel erg jammer en onbegrijpelijk. Ik weet dat we hier niets aan kunnen doen, maar ik wil het toch gezegd hebben, want hoe is het mogelijk dat er voor het onder curatele komen bij de provincie alleen een inkomenstoets wordt gedaan en geen vermogenstoets? Ik zou het prettig vinden als de wethouder het allerliefst kan ontkrachten, maar als dit echt zo is en wij vrezen van wel, a.u.b. bevestigen. En ik zou ook graag willen weten of de wethouder op de hoogte is van hoe andere Eneco-verkopers het doen, bijvoorbeeld Dordrecht, want daar blijkt uit mediaberichten dat er sprake is van een reserve van € 125mln om het tekort aan dividend aan te vullen elk jaar. Dat is ongeveer een derde van de totale opbrengst. Met het toetsingskader, dat wordt gepresenteerd in de brief kunnen wij mee gaan. Uit deze brief, maar dat is dus ook wel de aard van de brief, blijkt het vinden van een structureel renderende investering het belangrijkste. Dit staat eigenlijk haaks op onze doelstelling als gemeente, die in beginsel immers maatschappelijk is. En het is ook niet goed denkbaar om dit nu dus te vinden. Investeren in Stedin is prima, algemeen belang en ook belangrijk om hier invloed in te kunnen hebben. Uit de brief komt duidelijk naar voren dat deze verwachting inderdaad wordt gedeeld. Ik wil gelijk inspelen op dit moment op de suggestie van de heer Van Doorn over het verdelen van de buit over

jaren, om te spreiden en om € 5mln per jaar uit te geven. Dat lijkt mij niet opportuun. Ik hoor graag wat de wethouder daarvan vindt. Maar met een inflatie van 2%, ik denk dat dat zonde is. Ik denk dat het veel beter is om nu goed na te denken over waar we het in investeren. Een goede investering waar we nog jarenlang maatschappelijk rendement van hebben en hopelijk dus ook financieel. Dit was mijn eerste termijn. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Ook wij hebben de brief met belangstelling doorgelezen, dank daarvoor. Ik heb weinig toe te voegen aan de complimenten die al door een aantal voorgaande sprekers zijn gemaakt. Over het algemeen kunnen wij de lijn in de brief ook gewoon heel goed volgen, dus daar geen opmerkingen over. We zijn natuurlijk al bezig met Stedin om een deel van de inhoud van deze brief ten uitvoering te brengen en dat gaat wat ons betreft hartstikke goed. We hebben vooral nog wat opmerkingen over het proces rondom het toetsingskader. Het toetsingskader, zoals het er nu ligt, daar kunnen we ons in grote lijnen best in vinden, hoewel de heer Ruitenbergh net een aantal interessante opmerkingen maakte van: joh, denk eens praktisch na of bepaalde dingen zoals de aanleg van een recreatieschap, waar onze voorgangers in raden een keer hele dappere stappen hebben gezet, die nog steeds zouden kunnen met het toetsingskader. Zo nee, dan vragen we ons af of het toetsingskader wel goed is. Het lijkt me goed om er op die manier eens over na te denken, zeker omdat wij het ook van belang vinden, dat hebben we ook bij de behandeling van de kadernota al met elkaar besproken, dat de raad het toetsingskader vast stelt. Wij zien daarin eigenlijk een tweetrapsraket. Wij zien graag dat deze raad het toetsingskader vast stelt en vervolgens willen we graag de lijn volgen die het college in de brief schetst, namelijk de keuze hoe we dan uiteindelijk de middelen inzetten een keuze te laten zijn van de nieuwe gemeenteraad. Dan kom ik ook terug bij burgerparticipatie, dat ook al eerder is genoemd. Het moment waarop de meeste inwoners van onze gemeente participeren in het gemeentebestuur is bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het lijkt ons heel goed om nu een toetsingskader vast te stellen en dan daarna even het geld te laten staan en de nieuwe raad en het nieuwe college aan de slag te laten gaan met uiteindelijk de besteding daarvan. Wij vinden het van groot belang, dat we dan met elkaar een integrale keuze kunnen maken. Want het toetsingskader biedt aan de ene kant slechts de criteria en aan de andere kant is het in sommige gevallen nog best een beetje subjectief, want je kan nog best wel van mening verschillen politiek over de mate in hoeverre het publiek belang wordt bediend met een bepaalde investering. Wij vinden het dus van belang, dat we uiteindelijk tot een integraal keuzepakket komen van de inzet van deze middelen aan de hand van het toetsingskader, dat we dan vast stellen. Dat betekent ook, en de heer Van Santen zei dat ook al, dat een investering in Horti Science, zoals die nu in de kadernota werd voorgesteld, dat dat soort investeringen, en dat is iets wat we mee zouden willen geven aan het college en aan de collega fracties, het lijkt ons niet verstandig om die op deze manier te doen, zoals het nu in de kadernota staat, de Horti Science. Het is echt maar een voorbeeld, er zouden nog veel meer casussen kunnen zijn, laten we heel eerlijk zijn: we kijken allemaal weleens naar die pot met geld van: daar zouden we mooie dingen mee kunnen doen. Maar wat ons betreft moet er echt op één moment daar de keuze maken voor: wat gaan we nou doen met die middelen om tot een integrale afweging te komen. Je kan het geld maar één keer uitgeven. Misschien zijn er heel veel dingen, die passen binnen het toetsingskader, waarvan je het ene toch hoger prioriteert dan het andere. We zouden het jammer vinden als die pot langzaam maar zeker wordt leeg gegeven met allerlei verschillende maatregelen. We zullen daar volgende week in het raadsdebat over de kadernota uiteraard nog op terug komen. Gewoon resumerend: laten we het toetsingskader nog een keer naar de raad brengen. Dat is volgens mij ook toegezegd door de wethouder, dat we dat gaan doen. Laten we dan nog met elkaar kijken of onder het toetsingskader inderdaad valt wat we met elkaar belangrijk vinden en laten we dan de gelden gewoon even laten liggen, de verkiezingen plaats laten vinden over een maand of 9 en daarna een nieuwe raad, een nieuw college aan de hand van het toetsingskader aan de slag laten gaan met de inzet van de middelen, want we kunnen er echt heel goede dingen mee doen voor Lansingerland. Dat kunnen we maar één keer doen, we willen heel graag dat we dat op een zorgvuldige manier doen met elkaar. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Ja, we bedanken ook het college voor deze uitgebreide brief. We worden echt goed mee genomen in de zoektocht. Het is ook financieel technische materie, waar we toch goed door worden heen geleid. En gelukkig hebben we ook allerlei goede experts in de commissie zitten, waar we altijd goed naar luisteren en op vertrouwen, op de mening die zij hierover geven, dus daar ben ik ook wel blij mee. Belangrijk is om te lezen dat we meer haast hebben om te zoeken naar financieel rendement om het wegvallende dividend te compenseren. We moeten op zoek naar nieuwe bestedingsvoorstellen. We vinden het goed om te lezen, dat er diverse opties zijn onderzocht en ze zijn goed beargumenteerd. Het belangrijkste goede nieuws is natuurlijk de deelname in Stedin, ook wij staan daar nog steeds achter. Het zou natuurlijk mooi zijn als we verder kunnen investeren in bijvoorbeeld duurzaamheid. Andere collega's hebben hier ook al over gesproken, dus ik wil daar ook nog even op in gaan. Het college geeft aan: we doen het eigenlijk al en uiteindelijk levert het niet voldoende financieel rendement op om het verlies van dividend te compenseren. Wij zijn ook samen met L3B en CDA benieuwd naar wat meer uitleg hierover van de wethouder, omdat wij ook wel denken dat hier kansen liggen. Wij sluiten ons aan bij de

vragen, die eerder zijn gesteld hierover en we hopen dat de wethouder daar verder op in wil gaan straks. We willen ook nog even ingaan op het onderdeel en categorie maatschappelijke investeringen zonder financieel rendement. Daarvoor is dit kader gemaakt. Het geeft aan in welke mate het voorstel zou kunnen bijdragen aan wat voor Lansingerland belangrijke uitgangspunten zijn. Wat opvalt is, dat Horti Science het enige concrete voorstel is dat het gehaald heeft uit alle voorstellen rondom het toekomstperspectief. Er staat ook eigenlijk in dat mogelijk bij de begroting nog nieuwe voorstellen zijn te verwachten. Wij hebben hier al eerder naar gevraagd en toen was het antwoord van de wethouder dat er niet andere voorstellen zijn, maar ik zou toch even willen checken of er nog wat in de pijplijn zit. We vinden het ook goed, dat er een opmerking is gemaakt, dat het merendeel van de besteding wordt overgelaten aan het nieuwe gemeentebestuur. Onze collega's van de CU zeggen hier ook al wat over. Het is natuurlijk ook mooi, dat er een uitnodiging gaat richting de gemeenteraad, die nemen wij ons zeker ter harte en dat zullen we met zijn allen goed doen. Er staat ook dat de griffie helpt om dit gesprek in goede banen te leiden. We zien daar ook graag een voorstel voor, voor die procedure bestedingsrichtingen. De CU heeft daar net al een soort voorstel voor gedaan. Ik stel voor dat we dit even goed met elkaar doorspreken hoe die opzet er dan uit ziet. Wat we verder opmerkelijk vinden, en ik hoorde het ook al eerder, is dat er een kader ligt maar dat het voor het voorstel Horti Science helemaal niet is ingevuld. Je zou dus verwachten, dat het kader ook al gebruikt is voor het voorstel, maar dat is helemaal niet gedaan en dat vinden wij echt een gemiste kans. We zijn het ook eens met de eerdere bijdragen over het voorstel van Horti Science dat het nog even moet wachten. Wij volgen voor een groot de conclusies wat betreft burgerparticipatie. Er is al veel informatie voor handen over wat inwoners belangrijk vinden. Ik vind het op dit moment beter om daar eerst uit te putten en later werken van grof naar fijn de inwoners op het juiste moment met de juiste verwachtingen te betrekken. We verwachten en willen eigenlijk participatie mee nemen in het voorstel van de procedure bestedingsrichtingen, dat we daarbij ook een voorstel zien over burgerparticipatie, hoe we daarmee omgaan en hoe we dat doen, dat daarbij betrekken, zodat we dat verder met elkaar kunnen gaan verfijnen. We hebben nog een aantal punten als reactie op het toetsingskader. Wij vinden het soms iets teveel financieel ingestoken. Ik hoorde dat bij de andere collega's ook al. Soms kijk je ook breder, hoe borgen we dat dan op een goede manier? Wij zouden eigenlijk dit toetsingskader ook willen vast stellen door de raad en het ook gebruik als standaard invulblad om het verder te institutionaliseren en te formaliseren om het zo transparant mogelijk te laten zijn bij alle voorstellen die worden meegenomen. Wij vinden dus ook dat voor Horti Science bijvoorbeeld zo'n formulier moet worden ingevuld. Een ander punt, dat wij belangrijk vinden, is dat we het publiek belang nader willen definiëren met elkaar. Hebben we daar allemaal dezelfde gedachte bij? Hoe scoren we dit nou eigenlijk? Het is natuurlijk een ingewikkeld onderwerp, dat snap ik ook. Maar ik zat te denken: we hebben ooit met elkaar de global goals vast gesteld, we zijn een global goal gemeente. Daarin staan eigenlijk al die doelen benoemd, die over publiek belang gaan. Wij willen heel graag dat concept, die punten, die doelen, bij dit toetsingskader betrekken. We hebben de global goals als hele raad omarmd, anderhalf jaar geleden, dus dit zou een perfect moment zijn om dat te gaan gebruiken. Ik wil het hierbij laten.

De heer Ruijtenberg, GL: Er is al heel veel gezegd vandaag over de brief van het college, er zijn heel veel goede dingen gezegd. Dan is het altijd moeilijk om als zevende in de rij nog iets origineels te vinden. Ik ga beginnen met iets dat totaal niet origineel is: ook ik ga mijn complimenten uitspreken aan de wethouder en aan zijn ambtenaren voor de brief. De brief is lijk, maar is wel goed leesbaar. Het is duidelijk waarom deze brief er gekomen is en ook duidelijk vanwege de druk vanuit de provincie, dat we wat meer haast moeten maken met: wat gaan we doen met Eneco? Daarin hebben ze ons goed mee genomen, maar dat is ook door de andere collega's gezegd inderdaad, maar een compliment kan niet vaak genoeg herhaald worden in dergelijke gevallen. Laat ik beginnen met de heer Van Doorn. Ik heb hem horen zeggen, dat hij het goed vindt dat geld over een langere termijn uitgesmeerd moet worden, de besteding ervan. Daar zijn we het als GL inderdaad volledig mee eens. Dit geld is in de loop van vele generaties verdiend, het zou onverstandig zijn om het in een heel korte termijn ook maar meteen over de balk te gooien, omdat het bij wijze van spreken in de zak brandt. Dat moeten we niet doen. We moeten hier zorgvuldig mee omgaan en we moeten er lang van kunnen profiteren. Aan de andere kant, een grens leggen van € 5mln per jaar, dat lijkt ons dan wel weer wat lastig. Ik heb wel begrepen van de heer Van Doorn, dat men daar niet al te streng over wil zijn. Maar je zou natuurlijk kunnen zeggen: op het moment dat er een buitenkans ontstaat zoals bij Stedin, waar je meer dan € 5mln moet besteden, en je blijft vast zitten aan dat bedrag, doe je het dan niet? Ga je dan niet jezelf in de voet schieten? Dus dat we zeggen: we doen het over heel veel jaren, dat vinden we goed. Over dat plafond denken we nog wat anders, maar daar zal de wethouder ongetwijfeld goede dingen over kunnen zeggen. Ik heb ook veel collega's horen praten over Horti Science. Horti Science is, zoals ik het nu beluister, nog niet echt een voorstel waar de handen massaal voor op elkaar gaan in deze raad. Er wordt nog zeker niet gedanst bij dit voorstel en ook bij GL gaat er niet gedanst worden. De heer Duk zei het al bij de kadernota: wij vrezen heel erg dat het in plaats van een eenmalig of kortdurende investering het misschien wel een langdurige investering zal blijken te zijn en daarvan is gezegd, dat het niet de bedoeling is van Eneco-

gelden. Ook wij zijn dus op dit moment nog niet heel erg enthousiast over Horti Science. We willen daar echt nog wel meer over horen. We gaan het nog bespreken aan de hand van de brief, maar er is nog niet heel veel enthousiasme over. Als we verder in de brief lezen, dan zien we dat € 11,34mln over gedragen wordt van Eneco-gelden en de instelling reserve boeterente naar de algemene reserve. Dat lijkt ons wat dat betreft wel enigszins logisch. Wel een broekzak / vestzak methodiek, maar ook daar zal de wethouder waarschijnlijk goed kunnen uitleggen waarom dit nu echt nodig is, nog beter dan in de brief staat. Dan wil ik even alles langs gaan. Het publiek belang, daarin investeren, zoals nu met Stedin, ja, dat lijkt ons hartstikke prima. Daar zijn we voor. Het verstrekken van leningen, ook daar zijn we huiverig voor. Dat is al goed aangegeven in de brief zelf. Wij denken echter wel dat je daar een uitzondering zou moeten maken indien het bepaalde doelgroepen betreft, die leningen hebben. We hebben gesproken over het revolverend fonds, het is nog steeds niet van de grond, maar je zou ook investeringen kunnen doen aan burgers, die andere maatregelen willen treffen om hun huis te verduurzamen door isolatie of eventueel versneld van het gas af te gaan. Wat ons betreft mogen dat leningen zijn waar we niet echt een financieel rendement op hoeven te halen, omdat het maatschappelijk rendement groter is daarin. Het gaat ook over duurzaamheid. Er is al heel veel gezegd door andere collega's, ik herhaal die vraag. Volgens mij, met alle panden, die we in ons bezit hebben, is er veel meer te doen. Mijn naamgenoot van het CDA is een beetje bang voor zonnepanelen in middenbermen en dat soort zaken. Wij denken dat het juist goed is, wij denken dat je ook zou moeten gaan nadenken over de vraag of je parkeerdekken niet wil gaan overkappen, zoals bij de parkeergarage van Wespolder en dan een dak van zonnepanelen. Je moet wat ons betreft creatief zijn. Ik denk dat daar veel meer in te halen is. Over het algemeen hoor ik dat men niet enthousiast is over investeren in de woningmarkt. Ik denk dat wij daar een kans laten lopen. De gemeente Rijswijk doet het nu ook. Zij gaan investeren in 100 huurwoningen in het middensegment. Die totale investering kost € 30mln en de gemeente Rijswijk gaat er € 3mln in participeren. Die € 30mln, ja, die hebben wij. Rijswijk niet. Ik denk dat het heel handig is als de gemeente zelf gaat praten met diverse bedrijven om ook daar, net als in Rijswijk, een woonfonds op te richten, om ook daar over te gaan tot de bouw van een aantal woningen in het middensegment voor huur. In Rijswijk worden ze al in 2023 opgeleverd en kunnen ze dan ook al rendement krijgen. Wij denken, met al onze gronden die wij hebben en weten dat we moeten gaan bouwen, bouwen, bouwen, moeten wij ook daarin wel meer kunnen doen. Ik zou echt de gemeente willen oproepen om daar echt nog wat meer naar te gaan kijken. Erfpacht, daar zijn wij niet zo heel erg voor op dit moment. Het klinkt heel goed. Aan de andere kant zien we dat heel veel gemeenten o.a. de gemeente Rotterdam en ook de gemeente Amsterdam, juist van erfpacht af willen. Ik denk dat dat niet voor niets is. Ik zou graag daar van de wethouder wat meer toelichting willen hebben waarom er nu overwogen wordt dat erfpacht, dat toch ouderwets is, nu voor ons toch wel een bijdrage zou kunnen zijn. Er is al genoeg gezegd door de collega's, dus ik wil het hierbij laten. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ook mijn fractie vindt het een duidelijk stuk. Het is een realistisch verhaal van het college over wat we met de Eneco-gelden kunnen, maar ook wat we er niet mee kunnen. Helder is dat het aflossen van schulden wel kan, maar niet zo heel veel oplevert. Daarom rijst bij ons nog wel de vraag waarom de aflossing van de schulden nog steeds op nummer 1 staat in het rijtje van aanwenden van de Eneco-gelden. Via de Eneco-gelden kan het college wel haar eigen bank hebben om kortdurende leningen te financieren, maar het effect daarvan op de begroting is ook vrijwel nihil. Op korte termijn is het niet mogelijk om een volledige oplossing te vinden voor het wegvallen van de dividenden, maar het is goed dat een deel van het Eneco-geld gebruikt gaat worden, wat ons betreft, om aandelen in Stedin te verwerven. Dat is dan nog niet voldoende voor de dividendderving en meer herkapitalisatie van Stedin is in de toekomst mogelijk een goede optie. Over de onderzochte opties voor de aanwending, de 4 opties die genoemd werden in de brief, is al veel gezegd, maar ook mijn fractie vindt dat de derde optie het investeren in duurzaamheid met een financieel resultaat, in de lijn van de heer Ruitenberg van het CDA, die dat als eerste opperde, dat het best nog wel verder onderzoek mag hebben, om te kijken of die optie toch mogelijk is. Op korte termijn is dat niet een reële optie gebleken volgens het college, maar wij zouden toch graag zien dat dat nog verder onderzocht wordt in de toekomst, in het komende jaar, door het nieuwe college of daarvoor als het kan. Ook het vierde punt, het opstarten van een woningbedrijf of participeren in een woningbouwfonds. Wij vinden het bijzonder jammer, dat het college dat noemt als een niet reële optie, althans, niet bij het presenteren van de aankomende kadernota. Wij zouden ook daarbij graag zien, dat dat wel verder wordt uitgezocht, ook al kost dat misschien tijd. Er liggen goede andere voorbeelden van gemeenten, zoals Rijswijk, net door de heer Ruijtenberg van GL genoemd, die weldegelijk voor de gemeente een rol zien om in de bouw van woningen te co-financieren bijvoorbeeld. Dus voor onze fractie is dat ook heel belangrijk. Wij zien dat ook het bouwen, of er een bijdrage aan leveren, dat dat kan, dat zien wij ook als een maatschappelijke investering. De weg is nu vrij, althans, die wordt vrij gemaakt om die Eneco-middelen te gaan inzetten voor maatschappelijke investeringen. De brief geeft daar allerlei uitleg over. We vinden het goed, dat er rekening wordt gehouden met de opbrengst uit het toekomstperspectiefbijeenkomsten. We vinden het ook goed, dat het debat over die maatschappelijke doelen grotendeels in de nieuwe politieke periode, dus na de verkiezingen, wordt

gevoerd. We weten dat in de tussentijd deze raad ook nog wel met voorstellen kan komen, dat er een gesprek over gevoerd kan worden, maar het lijkt ons wel goed, zoals ook wordt voorgesteld, om het naar de volgende periode te tillen in grote lijnen. Het proces is ons nog niet helemaal helder. Net als een aantal andere fracties willen we graag, dat het toetsingskader wordt vast gesteld door de raad, dus via een raadsbesluit. Dus we zouden graag van het college daar een voorstel voor krijgen op basis van de inbreng, die nu in dit debat wordt opgehaald. Maar ook het proces, hoe het precies gaat lopen zodra er een duidelijk kader is vast gesteld, vinden we nog niet helder, dus we zouden graag nog wat opheldering krijgen van de wethouder. Er wordt gesproken over een projectplan. Er wordt gesproken over burgerparticipatie, die in het projectplan vorm moet krijgen, maar wie stelt dat projectplan dan op? Wordt ook dat plan vast gesteld? Dat willen we graag helder hebben. Er is door de CU geopperd om een integraal keuzepakket straks te hebben, zodat de beslissingen integraal gemaakt kunnen worden over de bestedingen van dat geld. Wij vragen ons af of dat wijs is. Als het inderdaad uitgesmeerd gaat worden over een lange periode, dan moet je wel een heel erg vooruitziende blik hebben, dus wij zouden liever per keer met het afwegingskader bij de hand voor een heel belangrijk doel, waar we het met zijn allen over eens zijn, zouden wij die investeringen vanuit de Eneco-gelden willen doen en niet in één keer zeggen: we doen het zo en zo, we verdelen het zo. Want dat is volgens mij heel lastig. Ook die € 5mln per jaar, om het daar op af te toppen, vinden we ook niet handig, want € 10mln kan in één keer voor een heel langdurig heel mooi doel weldegelijk een heel mooie besteding zijn. Horti Science is genoemd. We hebben al eerder aangegeven bij het debat vorige week over de kadernota: wij staan wel achter die investering in Horti Science. Het gaat om belangrijke innovatie, werkgelegenheid, de economische positie van Lansingerland. En we hebben ook de indruk gekregen van de wethouder, dat het onwenselijk is om die investering, die cofinanciering in Horti Science van onze gemeente uit te stellen en daar hechten wij waarde aan, aan de inschatting van de wethouder, en we willen niet dat we die kans mislopen om Horti Science een succes te laten worden. Dan ga ik nog heel even naar het toetsingskader. Het allereerste punt, dat genoemd wordt van de criteria voor afweging, is de mate waarin het publiek belang wordt gediend. Dat is natuurlijk heel belangrijk als eerste punt. Het is wel heel subjectief, want wij vinden woningbouw daaronder vallen, dus dat wordt nog een stevig debat. Maar dan later bij de inhoudelijke afwegingen wordt er gezegd: de mate waarin wordt bijgedragen aan belangrijke opgaven. Mevrouw De Heijer van D66 noemde al de global goals. Daaraan gekoppeld wil ik dan zeggen: ja, dat vinden wij ook een goede manier om daar een keuze in te maken. Dan vallen zaken als woningbouw en duurzaamheid er zeker duidelijk onder. Nog één punt over de financiële afweging. Heel groen wordt gemaakt de mate waarin de investering zichzelf terugverdient. Hoe meer rendabel hoe groener. Dat vinden we eigenlijk niet handig, want een maatschappelijke investering hoeft zich per definitie terug te verdienen. En de multiplier, ook belangrijk. Dat zie je ook bij Horti Science. Gezamenlijk investeren in een groot maatschappelijk doel, daar heb je wat aan. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder, u heeft veel positieve reacties gehoord. Ik ook, dus u heeft ze ook gehoord. Er zijn nogal wat vragen en opvattingen van fracties. Het verzoek daar op in te gaan.

#### *Beantwoording college*

Wethouder Van den Beukel: Dank voor de complimenten. Het zijn een hoop bladzijden geworden en dan schrik je even als wethouder, als je dat ziet uitdijen en uitdijen, maar hieruit blijkt dat het soms nodig is en soms behulpzaam is om gewoon een uitgebreide brief te schrijven, omdat daar de discussie gewoon beter van wordt. Dus het is mooi, dat u dat ook zo ziet en heeft ervaren. Een veelheid aan opmerkingen en vragen, op dit moment heel passend bij dit belangrijke vraagstuk. Eigenlijk zou ik deze avond willen beschouwen als een vorm van toetsing van de richting die het college voorstaat. Die toetsing, er komen heel veel geluiden uit uw raad, ook diverse geluiden, soms zelfs tegengesteld, en ik denk dat die heel waardevol zijn om nu op te reageren, maar ook om mee terug te nemen. Ik hoor eigenlijk ook eensgezindheid bij u over het proces. Het proces zou dan moeten zijn, en het college sluit zich daarbij aan, om na vanavond eventueel nog aangevuld met specifieke kanttekeningen deze brief om te vormen tot een toetsingskader, dat zo snel als mogelijk na de vakantie te agenderen, liefst tijdens het zomerreces aan u te doen toekomen, zodat vervolgens de raad daarop een klap kan geven. Vervolgens is meteen de vraag, ik begin maar even bij het einde dan komen we vanzelf weer bij het begin: van wie zou er een voorstel moeten komen voor het verdere proces van komen tot initiatieven ter toetsing en van de burgerparticipatie daarbij. Toen mijn voorganger nog op deze stoel zat, toen heb ik begrepen, dat de raad nadrukkelijk heeft aangegeven: wij willen graag hier de touwtjes in handen hebben over deze Eneco-middelen. Het gaat over generaties heen, het gaat over raden heen, prima dat het college mee denkt, maar uiteindelijk is het ons kader en ook onze ideeën. Ik sta er zeer wel voor open, het college, om het plan waar het een paar keer over is gegaan voor het creëren van die ideeën te maken. We hebben in de brief opgeschreven, dat we het mooi zouden vinden om na vast stelling van het kader met uw griffie over te spreken en met de griffie een voorstel tot stand te brengen. Dus als u daarin de lead wil nemen als raad, fantastisch. Als u daar een rol in verwacht van het college, ook uitstekend. Dan zou het



er ongeveer uitzien zoals ik dat nu zeg. Dan zou er een avond worden belegd à la de beleidsaccenten avond. Even praktisch: met inspiratie en met geeltje en met stemmen, op basis daarvan misschien wel een lange lijst met investeringsideeën tot stand komt. En vervolgens is het ook een gezamenlijke opgave om die te prioriteren en om die te laten uitwerken, dan waarschijnlijk door het college, zodat die initiatieven, en dat zullen ze niet allemaal zijn, dat zal een selectie zijn, ze zullen ook niet allemaal nu zijn, die vervolgens uit te werken ter opname in de begroting. Zo op hoofdlijnen zou het college een voorstel in elkaar kunnen Schroeven, maar als u daarin de lead wilt nemen als raad via de griffie, ik zie mevrouw Van den Houten knikken naar de voorzitter, maar als u daarin de lead wilt nemen als raad, dan is dat natuurlijk ook uitstekend. Dat even over het proces op hoofdlijnen om mee te beginnen. Maar er is heel veel meer gezegd dan alleen dat, dus ik wil de fracties toch één voor één langs lopen en sommige onderwerpen wat groeperen. De heer Van Doorn heeft behartigenswaardige zaken gezegd over duurzaamheid en het ogenschijnlijke gemak waarmee het college dat af serveert. Ik denk dat er voor een deel sprake is van begripsverwarring of een misverstand of een onhandige formulering onzerzijds. Wat het college heeft geconstateerd de periode tijdens de bestuursopdracht is dat investeringen in duurzaamheid heel goed zijn, natuurlijk, voor de samenleving, voor het milieu en wat dies meer zij en ook een financieel rendement kunnen hebben. Maar als je alleen op zoek bent naar financieel rendement, dat kom je bij een duurzaamheidslening van een koude kermis thuis. Het financieel rendement daarop is nul, want de opbrengst van de leningen die we verstrekken is nodig voor het beheer van het fonds. Dus hebben we heel realistisch en nuchter in willen zijn, dat in veel gevallen je daar niet rijk van wordt. Ik wil niet zeggen, dat het onverstandig is, maar de formulering die is gekozen in de brief is dat wanneer je alleen streeft naar een financieel doel we daar niet teveel van mogen verwachten. Niettemin, het is zeker zo, we hebben bij de hand gehad bij het Windas-voorstel, dat de wens in eerste instantie om de Windas te verduurzamen ook een financieel rendement heeft. Dus ik houd het zeer wel voor mogelijk om bijvoorbeeld een bepaald bedrag af te zonderen, als u dat wilt, uit de Eneco-middelen, ik maak het even heel praktisch, om daar een sticker op te zetten energietransitie of duurzaamheid, want daar heeft u aan gerefereerd, en vervolgens de opdracht te geven om investeringen à la de Windas en zonnepanelen op een parkeerplaats, dat voorbeeld heb ik gehoord, u noemt het maar, om die vervolgens uit te werken en die hebben een maatschappelijk doel en ook een financieel doel. Dus daar is de weg nog volstrekt voor vrij. Maar even in de categorie: we moeten ons dividend goed maken, hebben we daarin geen grote klappers kunnen onderscheiden. Dat is wat in de brief is opgeschreven, dus zo is het bedoeld. Maar nogmaals, investeringen in duurzaamheid gewoon om een primair maatschappelijk doel en secundair met een financieel doel, dat kan natuurlijk zeker. Een ander punt van de heer Van Doorn ging over het risico, dat we een te grote broek aantrekken. Dat ziet het college inderdaad ook. Dat ziet het college zeker op het moment dat we nu de Eneco-middelen verkeerd zouden aanwenden. We zouden in de verleiding kunnen komen om te zeggen: alle investeringen in doodnormale infrastructuur gaan we uit de Eneco-middelen doen via een kapitaallastenreserve en op een zeker moment loopt het er weer uit en dat zien we dan wel weer. Dan ben je eigenlijk jezelf een beetje voor de gek aan het houden. Het zou ook strijdig zijn met de nota reserves en voorzieningen, dan ga je een te grote broek aantrekken en dan kom je van een koude kermis thuis. Dat risico moeten we inderdaad niet opzoeken. Het voorstel van het college is dan ook om dat niet te doen om die reden, om geen gaten te dichten te komende jaren, maar echt het geld aan te wenden voor grote maatschappelijke investeringen, waar we langjarig plezier van hebben. Diverse fracties hebben gevraagd te reageren op het concrete voorstel van de heer Van Doorn om gewoon te zeggen: € 5mln per jaar of iets dergelijks. Ik heb overigens ook gehoord van de heer Dieleman dat hij suggereert: we moeten één integrale afweging maken, vervolgens mag het per jaar uitgegeven worden, maar er moet één moment zijn waarop we bepalen wat we doen met het totale budget. Dat zijn toch twee met elkaar strijdige zaken. Zoals het college ernaar kijkt, bent u natuurlijk aan het stuur als raad. Als een meerderheid van u zegt: we willen anno 2021, dit najaar, in de sessie waar de heer Van den Beukel het over heeft, het complete overzicht en we vinden het verstandig om het totale bedrag, dat zou na het voorstel van het college exclusief Horti Science € 113 mln bedragen. We hebben al de moed om die € 113mln te beleggen via 20 naar A, 20 naar B, 20 naar C en daarmee het totale budget te voteren, dan kan dat. Ik heb het open gelaten als college. We hebben alleen gezegd: het lijkt ons verstandig om nu enkele aanwendungen te kiezen, dus niet niets, dat is misschien een misverstand dat bij sommigen leeft, we hebben niet gezegd allemaal aan de volgende raad en college, anders hadden we ook geen voorstel gedaan over Horti Science, om maar een dwarsstraat te noemen. Maar we hebben gezegd: we doen er nu goed aan om enkele urgente opgaven echt van een antwoord te voorzien en die gewoon te bedienen met Eneco-middelen, maar veel ruimte nog open te laten voor volgende colleges. Het tempo waarop het zou kunnen, ik zou persoonlijk de inhoud leidend willen laten zijn. En de urgentie, die bepaalde vraagstukken hebben, ook dan willen gebruiken om een keuze te maken. Dus als iets investeringsklaar is om dan te zeggen: we hebben nu typisch zo'n project, dat zich heel goed leent hiervoor. Dan de burgerparticipatie: daar is het e.e.a. over opgeschreven, ook in de brief, hoe we daar als college naar kijken. Mevrouw Den Heijer heb ik met zoveel woorden haar instemming mee horen betuigen, om echt als college en raad de verantwoordelijkheid te nemen om op basis van uw achterbannen en de kennis van het college de zoekrichtingen te bepalen en vervolgens op

projectniveau die burgerparticipatie te gaan vormgeven, omdat het dan de concreetheid krijgt die meestal passend is voor specifieke burgerparticipatie. Dus richting de heer Van Doorn zeg ik: de gedachte die u naar voren brengt is op dit moment niet de gedachte waar het college op dit moment zit. Niet omdat we tegen burgerparticipatie zijn, welnee, maar omdat we denken dat het in de volgende fase, als u de hoofdzoekrichting heeft bepaald, om dan die burgerparticipatie een goede plek te geven. U mist de kostenspecificatie van Horti Science en ook de toetsing. Laat ik dan de toetsing ter hand nemen. In de brief, die is verstuurd op 22 juni aan uw raad over Horti Science, daar is toch een vorm van toetsing opgenomen. Die is alleen kennelijk niet op de manier opgenomen, dat u hem ook herkend heeft als een toetsing, constateer ik maar. Specifiek onderaan blz.3 staat: we hebben de Horti Science visie langs de lat van dit kader, er wordt verwezen naar het toetsingskader, gelegd. De 3 criteria voor afweging, die eerste 3, scoren groen. Kortom: hij kwalificeert überhaupt de toetsing. Vervolgens hebben we gezegd: de inhoudelijke weging, die 5 aspecten, daar zien we tenminste 4 groene scores. En de financiële weging, ja, daar scoort die licht groen. Dus daar hebben we een kwalificatie aan willen geven, maar hij blijft wel een beetje hoog over, dat is waar. Dat past overigens ook wel een beetje. Ten eerste bij de mate waarin het voorstel is uitgewerkt. Ik denk inderdaad dat het heel passend is, ik heb het ook eerder gezegd bij de kadernota, om dit van een betere, nadere uitwerking te voorzien. Dat is ook het voornemen van het college om dat richting de begroting te doen. In die zin was het een voorschot op het afwegingskader, dat realiseren we ons terdege, alleen, het college is graag proactief. We hebben het afwegingskader naar u willen sturen en zelf bedacht: als wij het er tegen aan houden, dan zouden wij verwachten dat t.z.t. als u het afwegingskader vast stelt, dat dit er goed in past. Maar the proof of the pudding is in the eating, zei de heer Ruitenbergh van het CDA. Dus het is inderdaad een hypothese op het vaststellen van het toetsingskader dat nog moet komen. Dus voor een deel heeft het te maken met het feit, dat het plan nog maar beperkt uitgewerkt is, maar voor een ander deel heeft het ook te maken met hetgeen je kunt bereiken met de criteria. We kunnen nog heel veel subcriteria maken. De SDG's zouden een prima leidraad kunnen zijn. De SDG's zijn een manier om te kwalificeren wat maatschappelijke doelen zijn. Maar dan nog, de energietransitie. Als dat nou een criterium is, hoe bepaal je dan vervolgens daarbinnen nog of de ene investering beter is dan de andere investering. Als bij de energietransitie versus iets aan cultuur versus iets aan wonen versus iets aan gezondheid, hoe verhoudt zich het één tot het ander? Daar altijd een politiek oordeel volgens mij, volgens het college, nodig zijn. En een politiek oordeel is natuurlijk in eerste instantie aan u als raad en het college heeft ook haar gedachten, maar gelet op het feit, dat u aan het stuur wilde zitten, heeft het college geen hele lange pijplijn aangelegd van voorstellen voor de Eneco-middelen. Als u daar om vraagt, gaan we er heel graag mee aan de slag, want ideeën hebben we voldoende en wensen ook, maar voor dit moment hebben we alleen als grote urgentie gezien het voorstel om te investeren in Stedin, de boeterentereserve hieruit te dekken en een stuk Horti Science investering, die we echt noodzakelijk zien hieruit te dekken. Dan hebben we onszelf even beperkt in het doen van andere voorstellen, maar als u ons uitnodigt nemen we die hand heel graag aan. De fractie van de VVD heeft een aantal specifieke vragen gesteld: hoe kijken we er nou tegen aan, dat we maar beperkt in staat zijn gebleken om een financieel rendement te maken. Dat is natuurlijk jammer, een kater heeft de heer Van Santen het genoemd. Ik zit hier niet met een kater, maar ik had liever heel veel meer direct financieel rendement kunnen regelen voor u. Overigens, het nieuws van de dag wil ik met u delen en dat is dat de Stedin teller toch heeft doorgetikt. Afgelopen vrijdag is helder geworden bij de aandeelhoudersvergadering van Stedin hoeveel meer wij hebben kunnen investeren in dat cumulatieve preferent dividend dan waar we recht op hebben. En dat blijkt toch heel veel te zijn, namelijk jaarlijks kunnen we dividend uit kunnen trekken van € 385.000. Ietsje minder dan de € 4ton waar we maximaal rekening mee hadden gehouden, maar heel dicht daar bij, dus dat is goed nieuws. Daar is het college in elk geval zeer verheugd mee en ik denk dat we er allemaal blij mee mogen zijn, want dat scheelt gewoon weer bezuinigen. Uiteindelijk zijn het structurele inkomsten en die kunnen we goed gebruiken. Hadden we meer willen hebben, meneer van Santen heeft daaraan gerefereerd. Ja, natuurlijk. Het college ziet dit ook als een permanente opdracht. We hebben wel de bestuursopdracht hiermee afgesloten, is gecommuniceerd, maar het is een permanente opdracht voor ons als college om binnen de kaders, die we zien, dus investeren in nutsbedrijven o.a. om te kijken: kunnen we meer financieel rendement maken? Dus dat is een uitdaging en dat blijft een uitdaging voor ons als college. En het onderzoek naar erfpacht, waaraan u heeft gerefereerd, dat zou daaraan een bijdrage kunnen gaan leveren, want erfpacht zijn jaarlijkse inkomsten, maar om erfpacht te kunnen gaan incasseren, moet je misschien wel grond aanhouden of aankopen, dus dat zou dan misschien kunnen of moeten uit Eneco middelen. Dus het is een permanente opdracht, zeg ik richting de heer Van Santen. Hij was alleen bevreesd voor een soort dubbele klap, dat je bij het benutten van de Eneco-middelen om te investeren in een bepaald kapitaalgoed, het cultuurhuis is weleens genoemd recent, dat je vervolgens jaarlijks de kapitaallasten daarvan ten laste laat gaan van het structurele saldo. Zo is het gelukkig niet, dat is juist de charme van een kapitaallastenreserve, dat je wat dat betreft één keer afrekent, dus die vrees is niet gegrond. De voorzitter: U bent nogal lang van stof en u geeft veel info, maar misschien er mogelijkheden om het wat compacter aan te bieden in tijd. Wethouder Van den Beukel: Ik zal het me aantrekken, ik zie het als een aanmoediging. De vraag over subcriteria neem ik ter harte en ter overweging van de heer Van

Santen van de VVD. Graag een concreet raadsvoorstel over Horti Science, dat zou wat het college betreft het voorstel zijn, dat onderdeel uitmaakt van de begroting, maar als u het separaat wenst, en meer van u wenst het separaat, dan is dat heel wel mogelijk. Het kan overigens ook, een beetje smaakverschil, als onderdeel van de Horti Science visie en de uitvoeringsagenda. Maar dat u hier een klap op wilt geven en een oordeel over wilt geven, dat spreekt voor zich, dus het zal niet bij een briefje tussendoor gaan, dat zal een voorstel zijn op de manier, die ik heb benoemd. Korthedshalve, bij het CDA heb ik al gesproken over de duurzaamheid, dat we daar goed naar kunnen blijven kijken, maar dan wel met een prima maatschappelijk rendement en secundair ook met een financieel rendement. Dus een goede gedachte. Dat geldt ook voor het Rottemereengebied. Ik wil daar ook een misverstand, zo dat mocht bestaan, uit de wereld helpen. Het afwegingskader, zoals het college dat heeft voorgesteld op basis van wat u aan het college heeft meegegeven in die ronde, zegt niet: de investeringen moeten financieel rendement hebben. Het zijn geen knock-out criteria in slecht Nederlands. Er staat slechts in het afwegingskader: die financiële afweging kent geen harde uitsluitingscriteria, maar hoe groener hoe kansrijker. Het blijft niettemin wederom, ik val in herhaling, een politiek oordeel dat u velt. Als u zegt: het maatschappelijk rendement is hiervan zodanig aantrekkelijk, dat het financieel rendement ons niets interesseert, dan is dat uw volste recht en ook iets waar het toetsingskader prima zich toe zou verhouden. De fractie van WIJ vraagt om een bevestiging, dat de provincie alleen kijkt naar de inkomenstoets en geen vermogenstoets. Ja, dat klopt. Ik zou willen dat het anders was, mevrouw Van Olst, maar dat is hoe het werkt. De gemeente Dordrecht, daar hebben we naar gekeken, ook naar de gemeente Rijswijk, heel veel gemeenten, dat is natuurlijk het voordeel van de verkoop van Eneco, je hebt veel vergelijkingsmateriaal. We zien ook voorbeelden, die we niet willen nadoen, maar ook voorbeelden waar we lering uit getrokken hebben. Ik zal ook nog specifiek zelf naar Dordrecht kijken, maar de zaken die bekend zijn hebben we al verwerkt in dit raadsvoorstel. De fractie van de CU bepleit één moment van integrale afweging. Dat is hoe u het hebben wilt, maar ik heb ervan aangegeven, dat vanuit het idee van het college we er goed aan zouden doen om nog deze raadsperiode dit voorstel te doen, om de Horti Science visie eraan te toetsen, en ook een beperkt aantal andere voorstellen. Die kunnen van u komen, die kunnen van het college komen, die kunnen in een sessie tot stand komen, maar om het totale bedrag nu te beleggen, dat zou niet onze gedachte zijn. Ik zie ook eigenlijk niet heel veel steun daarvoor in uw raad om het totaal nu te gaan beleggen al zouden er redenen zijn om dat wel te gaan doen. De fractie van D66 heeft beaamd dat ze van grof naar fijn wil werken en dat burgerparticipatie later heel goed is. En heeft ook global goals aanbevolen, daar heb ik al iets over gezegd. De fractie van GL heeft nog een specifieke vraag gesteld over de boeterente. Waarom stelt het college voor om die reserve boeterente hieruit te dekken. Als volgt, die reserve is ingesteld eigenlijk om heel concreet heel direct dat financiële gat dat het wegvallen van de dividenden slaat te compenseren. Dus dat is één op één een manier om die contant gemaakte dividenden te compenseren. Dus eigenlijk heeft het alles te maken inhoudelijk met de opbrengst van Eneco. Ook in een debat vorig jaar, toen o.a. de heer Van Santen zich heeft uitgesproken in die richting, werd gezegd: het is nu niet gebeurd, het is uit de algemene reserve gekomen, maar we zouden ervoor pleiten om t.z.t. als we het hele Eneco-verhaal bespreken om het dan alsnog hieruit te gaan dekken. Dus o.a. uit die bespreking, maar ook uit de logica komt voort dat we deze keuze maken en hebben voorgesteld samen met de kadernota, daar bij het voorstel. Bouwen voor het middensegment en een woningbouwbedrijf, dan kom ik ook bij mevrouw Verhoef, dat is niet een voorstel waar ik een breed draagvlak voor zie in uw raad. Ik heb vanmiddag overlegd met 3B Wonen over Wilderszijde. We hebben een heel goede woningcorporatie in onze gemeente en er zijn ook heel vele investeringsfondsen, ook private partijen, die in toenemende mate zeer geïnteresseerd zijn in betaalbaar bouwen. Er zijn ook echt instrumenten om die betaalbaarheid te borgen, daar hebben we vorige week over gesproken bij het Wilderszijde-debat. Dus om nu zelf een gemeentelijk woningbedrijf te gaan stichten of om daar uitgebreid onderzoek naar te verrichten, inderdaad, Rijswijk zet die stap, maar honderden gemeenten zetten die stap niet, om daar zelf uitgebreid mee aan de slag te gaan, om onderzoek te gaan verrichten, de voors en tegens, ja, dat zou ik toch echt pas willen doen nadat ik heb geproefd dat er breed draagvlak voor is in uw raad. Vervolgens nog zien we helaas niet met alle begrip overigens voor de wens om meer en voldoende betaalbaar te bouwen. Volgens mij heb ik hiermee alle vragen behandeld in de eerste termijn. Tot zover.

#### *Tweede termijn*

De voorzitter: U heeft in de eerste termijn van mij veel tijd en ruimte gekregen. Ik wil het in de tweede termijn beperken tot echt maximaal 3 minuten voor elke fractie. Dezelfde volgorde.

De heer Van Doorn, L3B: Ik ga mijn stinkende best doen om het kort en bondig te houden, maar ik wil op een aantal opmerkingen wel ingaan, want die wil ik niet laten liggen. Ik zag dat de duurzaamheidslening niets oplevert en vervolgens gaat het over maatschappelijke baten en geen financiële. Blijft voor ons wel over, dat een goede businesscase op duurzaamheidsinvesteringen interessant is om met elkaar te bespreken. Dan is voor mij niet het te doneren bedrag leidend, maar de potentiële opbrengsten c.q.

kostenbesparingen, dus daar gaan we zeker nog het gesprek over aan wat mij betreft. De heer Ruijtenberg luisterde inderdaad heel goed, dat de € 5mln prikkelend was en niet bedoeld als een harde grens, maar dat de meerwaarde van investeren de samenleving is. Punt is wel dat dit grote bedrag, wat ons betreft, en dat wil ik echt centraal stellen, dat wij dat niet met zijn allen er snel doorheen proberen te jassen. Voor ons blijft staan, dat we dat willen spreiden. Dit alles past in zekere mate ook in het voorstel van de CU om de besteding naar de volgende periode te tillen, want daarmee wordt het een thema tijdens verkiezingscampagnes, dan kunnen we de input vanuit de samenleving goed mee nemen. Sterker nog, dan kunnen ze hun stem daar mogelijk op baseren. Daarmee krijgen de inwoners weldegelijk invloed aan de voorkant en dat is precies waar het L3B om te doen is. Ik hoor de wethouder zeggen dat L3B en het college in dit geval op burgerparticipatie anders in de wedstrijd zitten en dat kan in toekomstige discussies over de besteding van die gelden nog best heel interessant worden. Ook over het alles in één keer afwegen denken wij als fractie anders dan wat de CU bepleit. Wij blijven het verstandig vinden om dit in delen te doen. Dan hoeft dat van mij niet in 10 termijnen van € 5mln, het gaat mij meer om het principe van spreiding en de inhoud leidend te laten zijn. Uitstekend dat men het kader gaat vast stellen en een verdere uitwerking, daar zijn we blij om. Ten aanzien van Horti Science had ik eigenlijk begrepen dat er medio september een voorstel zou komen over de inhoud, dus wat dat betreft beschouw ik dat als een separaat vast te stellen richtinggevend kader. Daar zijn wij tevreden over. Het is goed, dat de wethouder zei: we hebben gewogen en hij noemt vervolgens een aantal scores. Waar het de fractie van L3B het nou precies om te doen is, is de duiding bij die scores en waaruit blijkt dat die score de score is. In dat geval vinden wij het vreemd dat de score er ligt zonder dat wij als raad de inhoud van het Horti Science stuk en de bijbehorende gelden hebben vast gesteld. Daarmee is het voor ons helemaal niet herleiden waarom Horti Science zou passen in het kader, zoals we dat nu hebben vast gesteld. Dus met elkaar blijft de fractie van L3B van mening, dat we met elkaar dat proces nog wat zorgvuldiger moeten uitlopen. Ook die volgorde. Eerst het kader vast stellen, daarna de inhoud erbij, de inhoud op dat kader leggen en dan pas kunnen we bepalen of gelden besteed kunnen worden vanuit Eneco of dat het uit een andere pot moet komen. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Om het even makkelijk te maken en tijd te besparen, het laatste stuk over Horti Science: ik sluit me 100% aan bij wat de heer Van Doorn net heeft gezegd. Dus dat is makkelijk. Dan ben ik in de eerste termijn vergeten die reserve boetelingen. Inderdaad, het klopt wat de wethouder zegt, dat wij er al eerder voor gepleit hebben en blij dat het college dat nu ook gaat doen. Dat brengt me eigenlijk op, daar ben ik misschien niet helemaal duidelijk in geweest, maar ik zou eigenlijk de bestemmingsreserve Eneco in 3 bestemmingsreserves willen maken of 3 compartimenten, hoe u het wilt, met een bedrag daaraan gehangen. Het eerste is aflossingen. Als we met elkaar afspreken: dat is zoveel. En als we het bereikt hebben, hoeven we het daarna niet meer over te hebben. Het volgende is iets wat financieel rendement oplevert, hopelijk ook maatschappelijk tegelijkertijd, maakt niet uit, maar op het moment dat het financieel rendement oplevert, komt het in die tweede box. Er zijn nu een paar zaken vooruitlopend op dat toetsingskader gebeurd, investeringen in Stedin, nu die boetelening reserve, dus we zijn van 137 naar 113 gegaan, dus er is al € 26mln in die box afgevinkt. Is het daarmee vol? Of komt er nog iets bij? Dat hoor ik dan graag, daar moeten we over beslissen. En de rest is eigenlijk maatschappelijk rendement. Dus dat betekent, dat er geen enkel financieel rendement tegenover hoeft te staan. We hoeven daar niet over te scoren of te discussiëren, dan gaat het puur om het maatschappelijk rendement. En daar moet je dus een aantal kaders voor hebben, hoe lang de termijn et cetera, zoveel mogelijk mensen en wat iedereen daar op inbrengt. Zo kijken wij daar tegenaan en zo zullen wij de Horti Science of welk idee dan ook toetsen. Tenminste, we gaan met elkaar het toetsingskader vast stellen en dat zou kunnen zoals mevrouw Den Heijer dat zegt met een aantal concrete punten, waaraan we dat kunnen toetsen. Dank u wel.

De heer Ruitenber, CDA: Dank voor de uitgebreide beantwoording. Helder, denk ik. Ik heb eigenlijk nog wel wat reacties op voorstellen van collega's. Allereerst, de heer Van Doorn stelt voor € 5mln per jaar en het was niet als een rigide oplossing bedoeld, maar het uitsmeren over de tijd. Ik denk dat je er niet aan ontkomt om het uit te smeren over de tijd. Dat is beter dan in één keer integraal over die hele pot te beslissen. Wat wij vooral heel belangrijk vinden is dat je in het toetsingskader, dat wij als raad vast stellen, ook een heel helder proces vast stelt over hoe je komt tot besteding van Eneco-gelden op de verschillende momenten in de tijd, zodat er ook later geen meningsverschillen over kunnen ontstaan. Dus dat zou ik echt aan de wethouder mee willen geven bij de uitwerking van dat toetsingskader. Dat het niet alleen een toetsingskader is op inhoudelijke criteria, maar ook over: hoe doe je het dan met elkaar? Op zichzelf om eerst een geeltjes-sessie, zoals ik het dan maar noem, te gaan houden en daar misschien een bepaalde lijst te doen, dat zou kunnen, maar het zou ook heel goed kunnen, dat vervolgd wordt door de standaard werkwijze, het college doet een voorstel en de raad toetst of dit voorstel voldoet. Dat lijkt ons ook een uitstekende werkwijze en die volgen we door de bank heel vaak als raad. Wij kunnen het ons ook voorstellen, dat je in de toekomst, dat zou ik graag willen mee geven richting het toetsingskader, het raadsvoorstel daarover, dat we dat ook borgen door er jaarlijks zowel in de begroting als in de

jaarrekening een soort aparte paragraaf aan te wijden, zodat je ook regelmatig in de cyclus het steeds weer terug laat komen. Wellicht de plannen, die je vanuit de Eneco-reserve zou willen financieren even eens in het jaar of in de twee jaar tegen het licht houdt: kijken we er nog net zo naar als dat we toen deden, is dit nog steeds wat we willen? En dat zo planmatig mee nemen. Ja, het echt integraal afwegen in één keer, wij denken dat dat niet heel nuttig is. Wij geloven meer in een integrale afweging over het proces, maar niet over de inhoud, omdat je toch niet goed tot zover in de toekomst kan kijken. Wellicht dat er ook weer andere ideeën komen, cofinancierings die je in eerste instantie niet kan voorzien. Als je Eneco-geld ter beschikking stelt, kan het ook andere partijen, die mee willen financieren, wat luier maken, om het maar zo te zeggen. Dan nog een aantal andere dingen. Wat betreft de burgerparticipatie zijn we het wel eens met het college, want als je over zoiets abstracts als: wat moeten we doen met de Eneco-gelden, heel breed het gaat ophalen, ja, de verkiezingen zijn natuurlijk de perfecte vorm van burgerparticipatie, dat ben ik het eens met de heer Van Doorn, maar over het algemeen werkt burgerparticipatie beter als het concreter wordt. Dan heb je het meer over de deeltuitwerkingen van voorstellen. Dan moet het echt wel een voorwaarde zijn, dat je dat heel goed doet en serieus uitwerkt. Wat betreft de huizen, ik wil het nog een keer zeggen tegen mevrouw Verhoef: wij denken er echt anders over. Wij vinden dat je als overheid niet moet gaan investeren in zaken waar of de samenleving via de woningbouwcorporatie of de markt via bouwbedrijven en projectontwikkelaars dat uitstekend zelf kan. Wat ik wel zou willen zeggen: we doen uiteraard wel veel in de woningmarkt, maar dat doen we via negatieve grex. Denk maar aan het debat over Wilderszijde en de hoeveelheid miljoenen, die we daarop toeleggen. Het komt misschien niet uit de Eneco-reserve, maar uit de algemene reserve. Maar hoe je het ook wendt of keert, de gemeente investeert via negatieve grex in de woningmarkt. Dat was het laatste wat ik wilde zeggen. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik wil de heer Van den Beukel hartelijk danken voor zijn uitgebreide toelichting, dat wordt zeer gewaardeerd. Het is misschien wat lang, maar het is echt heel goed duidelijk. Ik heb u getipt over Dordrecht, dus ik vind het ook echt heel fijn als u daar toch nog naar wilt kijken, want het zou wellicht een oplossing kunnen zijn voor het structurele probleem. Verder vind ik de inbreng van alle partijen echt heel waardevol. Een ieder kijkt er toch op zijn eigen manier naar en ik denk dat we met zijn allen tot een goed gedragen voorstel kunnen komen t.z.t. En ik wil graag nog een motie, die WIJ heeft ingediend op 28 november 2019, die heeft het helaas niet gehaald destijds, maar die hebben wij ingediend met D66, GL en PvdA, daar hebben wij het college verzocht een raadsbrede commissie in te stellen, die in overleg met het college van B&W en met hulp vanuit de ambtelijke organisatie criteria respectievelijk bestedingsdoelen opstelt voor de besteding van de Eneco-gelden. Deze criteria bestedingsdoelen ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad op basis waarvan dan politieke besluitvorming kan gaan plaatsvinden. Mijn collega Van Heusen had het even paraat en ik vind het gewoon wel waardevol om nu toch nog even te delen, dat we er toen ook al zo over dachten. Dus een collegevoorstel lijkt ons in principe altijd prima, want zo werken we altijd. Alleen, een geeltjessessie en daar brainstormen met de benen op tafel, om het op die manier aan te pakken, dat vind ik zelf wel het leukste. En zeker aan de vooravond van de verkiezingen, denk ik dat dat een heel mooie samenloop is van alles bij elkaar. Dus dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Een aantal dingen in de tweede termijn. Allereerst richting de wethouder. Ik had het idee, dat hij in zijn eerste termijn aangaf, dat het leek dat de CU al het geld wilde uitstellen naar de volgende raadsperiode, dus heel het voorstel van het college zoals in de brief vervat niet volgen, dat wil ik corrigeren. Wij volgen de brief eigenlijk volledig met uitzondering van Horti Science, daar hikken wij echt tegenaan. De wethouder verwijst naar een brief, die we daar over gehad hebben. Daar zit ik echt op dezelfde lijn als de heer Van Doorn. Eigenlijk werd er nog aan gerefereerd, maar het schoot een beetje in het verkeerde keelgat bij mij, want opschrijven dat alles groen scoort en dat het dus een briljante investering is, punt. Dat is wat mij betreft niet hoe wij de komende tijd het gesprek moeten voeren over de inzet van Eneco-middelen aan de hand van het afwegingskader. Op het moment dat wordt aangegeven, dat het goed past, dan verwacht ik minimaal een onderbouwing bij elk criterium uit het afwegingskader waarom dat zo is. Ik verwacht minimaal een factsheet van een investering, die wordt voorgesteld, waarin wordt aangegeven waarom het maatschappelijk nut heeft, want dat is uiteindelijk een politiek bestuurlijke afweging. Daar kun je met elkaar over van mening verschillen, wat wel en geen maatschappelijke meerwaarde heeft. Zeggen dat alles groen scoort en dus een goede investering is, is wat ons betreft echt te kort door de bocht. Daar moet echt wat extra informatie bij om daar goed met elkaar het gesprek over te kunnen voeren als college en raad. Ik denk dat Horti Science nog een keer in de herkansing komt na volgende week, want ik voel dat een hoop fracties nog niet echt warm lopen voor hoe het op dit moment is opgenomen, maar laten we er dan ook voor zorgen, dat er een onderbouwing ligt. Dat geldt voor alle voorstellen, die we nu gaan doen, over waarom het dan groen, oranje of rood scoort. Dan over het komen tot een integraal voorstel. Ik heb de reacties van de andere fracties gehoord. Ik kan me daar ergens ook wel iets bij voorstellen, dus in die zin kom ik misschien een beetje terug op de woorden uit de eerste termijn, omdat het ook lastig is om alles in één keer uit te geven. Ik hik daarbij

een beetje tegen twee dingen aan. Enerzijds snap ik het, dat als je nu een integraal voorstel gaat doen, dan ga je in één keer een heleboel geld verdelen en dan ga je misschien ook investeren in waar je later spijt van krijgt. Maar aan de andere kant zit bij onze fractie ook een beetje de angst, dat als die pot er blijft staan en we incidenteel met dingen komen, die eruit gedekt gaan worden, dat het ook een soort pot wordt, die één keer in de zoveel tijd tevoorschijn wordt gehaald om er iets uit te dekken, terwijl er ook andere mogelijkheden voor zijn en dat het afgewogen zou moeten worden tegen andere onderdelen uit onze begroting, waarbij je misschien normaal gesproken de ruimte zou gaan zoeken. Dus dat vinden we nog wel een beetje spannend bij zo'n grote pot geld, die ergens staat. Maar laten we helder zijn: er zijn in het verleden vaker overheden geweest, die energiebedrijven hebben verkocht. Die zijn er op verschillende manieren mee omgegaan en dat zijn niet altijd de meest briljante investeringen in de toekomst geweest. Dat vinden we nog een beetje spannend, daar zullen we met elkaar goed over na moeten denken. Ik snap echt wel wat er gezegd wordt, dat het misschien niet handig is om dat in één keer te doen, maar laten we dan wel kijken dat we die afweging zorgvuldig blijven maken en niet bij iedere begroting of bij iedere kadernota weer denken: wat kunnen we deze keer dekken uit die pot, die we nog hebben? Misschien meer in de lijn van de heer Van Doorn, hoewel ik het nooit aan een maximum van € 5 mln per jaar zou willen koppelen, maar dat je met elkaar één keer in de zoveel tijd een afweging gaat maken: waar gaan we nu die middelen voor inzetten? Dat je dat een beetje spreidt. Dat is even de spanning, die onze fractie nog voelt en waar we met elkaar goed over na zullen moeten gaan denken als we verder gaan met het proces. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Ik probeer ook puntsgewijs mijn tweede termijn te vullen. Ten eerste, ik heb gehoord, dat de wethouder de handschoen wil oppakken m.b.t. de energietransitie en de opdracht opneemt om investeringen verder te onderzoeken. Volgens mij hebben we daar een toezegging gehoord, dus die zou ik nog even bevestigd zien eigenlijk. Wij zijn ook voorstander van spreiding. We snappen de dilemma's die ook mijn voorganger schetst en ik denk dat het goed is om er met elkaar een goede procedure voor af te spreken. De inhoud moet leidend zijn en daarmee zijn we het ook eens met andere mensen, die dat gezegd hebben. Dit toetsingskader is inderdaad voor ons als raad en we stellen dat vast. Dat is in ieder geval één conclusie die ik kan trekken. De andere conclusie is dat het voorbeeld van hoe Horti Science nu is ingevuld en eigenlijk heel minimaal is afgewogen, eigenlijk niet transparant, voor ons het voorbeeld is van hoe je het niet zou moeten doen, maar dat we dit als format moeten vast stellen en dat het ook transparant moet worden ingevuld bij alle projecten, die we in het vervolg langs krijgen, als een soort van format. Niet dat ik heel erg fan ben van formats, maar dan heb je toch iets om aan vast te houden en dan heb je dezelfde taal, die je met elkaar spreekt. Een andere conclusie is wat ons betreft ook dat die global goals echt wel nuttig zijn om als invulling te gaan gelden voor het publiek belang, maar dat er misschien, zoals de CU aangeeft, nog iets meer voor nodig is, maar dat dit een heel goede opmaat is daarvoor. Over burgerparticipatie is ook al veel gezegd, dat we dat vorm geven op het moment van projectniveau, maar dat er bij de verkiezingen genoeg burgerparticipatie is, die we dan ook mee gaan nemen. De andere conclusie is, dat we met de griffie een soort van procedure maken rondom die bestedingsrichtingen. Ik denk eigenlijk in navolging van een motie, die we eerder hebben gemaakt, maar die het toen niet gered heeft, leuk dat mevrouw Van Olst die nog even heeft opgehaald, we hadden toch wel een vooruitziende blik, maar wij denken dat het nuttig is om een soort raads werkgroep in te richten hierover, want op dit moment liggen er best nog wel veel dilemma's die we met elkaar moeten oplossen. Deze bespreking heeft tot heel veel input geleid, maar we denken echt dat de griffie hiermee aan de slag moet en dat we die kunnen ondersteunen door een tijdelijk groepje op te richten, die dat verder gaat uitwerken. De lijnen zijn in deze commissie gelegd en we kunnen dat nu verder gaan uitwerken. Ik denk dat het handig is om elkaar er wat nader over te spreken. Dus dat zou nog een voorstel zijn, die we in deze tweede termijn willen neerleggen. De voorzitter moet maar even kijken hoe die daarmee om wil gaan, want we denken dat het goed is dat wij als raad de lead nemen, dat initiatieven waarvan wij vinden dat die verder moeten komen, dat die worden uitgewerkt door het college en dan besproken worden in de commissie en vervolgens opgenomen kunnen worden in de begroting. We moeten echt in detail met elkaar erover doordenken. We denken dat een werkgroep de griffie daarin kan ondersteunen. Daar wil ik het bij laten in deze termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Ik zal dadelijk ingaan op uw verzoek m.b.t. de raads werkgroep.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik zal proberen om die 3 minuten zeker niet te gaan gebruiken. Ik wil de wethouder bedanken voor zijn antwoorden. Hij is inderdaad lang van stof, maar het is heel duidelijk. Soms is het goed, dat hij lang van stof is, want dan heb je net wat meer achtergrond en dan kan je wat meer de diepte in gaan. Dus in dit geval zeer, zeer nuttig zijn antwoorden. Ik sluit me aan bij mevrouw Den Heijer en mevrouw Van Olst en de motie die we destijds ingediend hadden. (...) We zien nu dat we langzamerhand allemaal die kant op gaan. Ik denk dat het heel goed is dat we een commissie gaan maken of werkgroep of welke naam je er ook aan wilt geven, één ding: laten we er geen screen-sessie van maken. Dat is het verschrikkelijkst wat er is. Dat gezegd hebbend. Dan nog even de woningbouw. De

voorzitter: U bent slecht verstaanbaar, er zit een galm in. U heeft een nieuwe headset, maar het is geen vooruitgang geweest. De heer Ruijtenberg: Over de woningbouw. Ik heb het CDA horen zeggen, dat zij het niet als taak zien. Wij denken dat het juist een taak van de gemeente is om ervoor te zorgen dat je je inwoners goede huisvesting biedt. Het kan een toegevoegde waarde zijn. Als je het doet kan het een financiële investering zijn, waar je rendement op kan halen. Daar moet je goed kritisch tegenaan kijken. Ik wil echt de wethouder willen verzoeken om nogmaals zijn licht op te steken bij Rijswijk, die het wel doet. Erfpacht, en dat is het laatste wat ik wil zeggen: wij blijven daar niet enthousiast over. Het is iets waarvan wij zeggen: doe dat nou niet. Ik wil nog even wijzen op een artikel in Binnenlands Bestuur van 2 juni van dit jaar, dus vrij recent, waarin Berenschot onderzoek heeft gepubliceerd n.a.v. erfpacht in Amsterdam. Eigenlijk wordt het systeem van erfpacht puur gezien als een extra grondbelasting. Ik kan me niet voorstellen dat partijen, zoals VVD, enthousiast wordt van een extra belasting. Misschien moeten we dat nu juist niet gaan doen. Ik denk dat ik het binnen de 3 minuten gehaald heb.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil ook de heer Van den Beukel bedanken voor de duidelijk beantwoording van onze vragen en verdere toelichting. Ik denk dat het proces, de stappen die hij schetste, het agenderen van het kader, vast stellen, eventueel amenderen, na de zomer, dat lijkt ons een heel goed voorstel. Het proces kan verder met de griffie vorm krijgen. Een raadsgroep instellen om na te denken: hoe gaan we het precies doen? En om met een aantal voorstellen te komen, ook daarvan denk ik dat het een goed plan is. Maar het moet allemaal nog verder worden uitgewerkt en dan kunnen we er pas definitief iets over zeggen. De duurzaamheid kan wel een maatschappelijk doel dienen zegt de wethouder. Het hoeft dus niet perse rendement op te leveren, dus die optie blijft open, dat er een sticker energietransitie op een deel van de Eneco-gelden komt. Dat is goed om te horen. Dan kunnen we als raad die optie gebruiken. De heer Van Santen: Een interruptie op de heer Ruijtenberg, maar ik kan er twee tegelijk mee pakken, net zo makkelijk. De heer Ruijtenberg m.b.t. het investeren in woningen of woningbouwbedrijven, dat zou ook een criterium in het afwegingskader kunnen zijn, dat je zegt: kan de markt het zelf of niet? Als de markt het zelf kan, dan doen we het niet, zou een criterium kunnen zijn. Daar kan je over discussiëren of dat een goed criterium is, maar zo zou je met dit soort zaken om kunnen gaan. Mevrouw Verhoef ben ik vergeten, sorry, dit was mijn interruptie op de heer Ruijtenberg. De heer Ruijtenberg: Ik heb niet echt een vraag gehoord van de heer Van Santen, alleen een aanvulling. Mevrouw Verhoef: Volgens mij was ik bij het punt van: fijn, dat we het in ieder geval nog kunnen hebben over geld labelen richting de energietransitie. Over de woningbouw: daar staan andere fracties anders in. Ook begrijpelijk, dus ik denk dat we daar in de toekomst nog wel over komen te spreken. We kunnen altijd voorstellen vanuit de PvdA er voor doen samen met andere fracties, die dat ook zien zitten, maar we hebben ook begrip voor de standpunten van de andere fracties, die dat met goede redenen niet zien zitten vanuit hun perspectief gezien. Ook fijn, dat bevestigd is door de wethouder dat we inderdaad nu al wel in het komende half jaar of jaar alvast het geld ten dele kunnen verdelen, noem ik het toch maar even, dat we ons kunnen richten op een aantal belangrijke doelen, die we als raad gezamenlijk zien. Ik ben er geen voorstander van om die Eneco-gelden echt een onderwerp te maken van verschillende verkiezingscampagnes. Ik vind niet dat je beloftes moet gaan doen als partijen over waar dat geld allemaal naartoe zou kunnen gaan. Ik vind dat echt iets gezamenlijks van de raad, per project. Als die projecten echt vorm krijgen, dan moeten natuurlijk wel de burgers worden meegenomen, zoals mevrouw Den Heijer ook al in de eerste en tweede termijn heeft gezegd. De heer Dieleman: Ik ben zeer verbaasd over de inbreng van mevrouw Verhoef over het niet onderdeel laten uitmaken van de onderwerpen van de verkiezingen. Dit is toch wat je aan je kiezers wilt voorleggen, dit soort grote keuzes, die je de komende periode gaat maken in Lansingerland. Daarover moet je transparant zijn, wat je als partij daarmee gaat doen, ook naar de kiezers die uiteindelijk mogelijk hun stem aan je gaan geven. Mevrouw Verhoef: Daar heeft u gelijk in. Ik vind dat je wel kunt schetsen van: onze partij vindt het belangrijk dat zus en zo en wij zouden het best een goed idee vinden dat de Eneco-gelden wat meer die kant op vloeien. Dat ben ik met u eens, maar bij sommige andere partijen krijg ik de indruk, dat het echt een integraal onderdeel zou worden van de verkiezingscampagne om daar dan burgergesprekken rondom die Eneco-bestedingen te doen. Misschien heb ik dat dan verkeerd begrepen, maar ik zou dat niet met teveel fanfare op die manier doen. Mijn voorkeur zou hebben: de raad besluit erover, maar zorgt er wel voor, dat per project de burgers zeker ook over de precieze invulling een stem daarin meebrengen. Maar daar komen we verder dan nog over in gesprek. Er moet natuurlijk niet ontransparant met dat geld worden omgegaan. Dan kom ik tot slot nog bij de Horti Science brief. Ik had daar in de eerste termijn een vraag aan de wethouder over gesteld. Dit komt allemaal nog bij de kadernotadebat, maar bij mij is de indruk ontstaan, dat het now or never is met die cofinanciering doen in Horti Science. Klopt dat? Of klopt dat niet? Als het wel zo is, dan kan het maar beter eerder helder zijn dan de avond van het debat volgende week bij de kadernota zelf. Daarmee wilde ik het afsluiten, dank u wel.

Wethouder Van den Beukel: We gaan ook nog spreken over de zomerrapportage, dus ik zal proberen het kort te houden. Kijk, of je een werkgroep instelt is natuurlijk helemaal aan u. Ik denk wel dat het invloed heeft op het voorstel, dat we als college zullen doen, de rol die u daarin wilt nemen. Mocht u er niet toe

besluiten, dan wil ik in ieder geval positief reageren op hetgeen de heer Ruitenberg van het CDA heeft gezegd over het procesvoorstel, dat eigenlijk onderdeel zou moeten uitmaken van het raadsvoorstel over het afwegingskader. Dus alle zaken, die hij daar genoemd heeft, zou ik dan vervolgens willen oppakken en ter harte nemen en vervolgens in de boezem van het college uitwerken en weer aan u doen toekomen. En vervolgens ook een ei leggen over hoe dan die toch soort brainstorm zich verhoudt tot het doen van voorstellen voor bestedingsrichtingen. Ik houd er wel rekening mee, dat inderdaad het doen van collegevoorstellen, gehoord wat u heeft gezegd over diverse thema's, het de zaak wat bespoedigt. Als we bij de begroting al wat keuzes zouden willen maken, dan doen we er goed aan om een beetje tempo te houden. U heeft nu al behoorlijk richting gegeven om misschien het beide te doen. Maar ik heb goed naar u geluisterd en neem dat graag ter harte en vervolgens verwerk ik dat, zeker als u geen raadsgroep in zou stellen, in een collegevoorstel. Maar als u dat wel zou doen, dan zou dat de inzet zijn van het college in die raadswerkgroep, mochten we daartoe uitgenodigd worden. Of ik nou een toezegging heb gedaan, zeg ik richting mevrouw Den Heijer op de transitie uitwerken, ja, daar is dit moment niet helemaal voor bedoeld, wat mij betreft. Ik heb veel particuliere opvattingen als collegelid over waar het allemaal heen mag, maar nu vanavond zeggen: we gaan een serieus investeringsvoorstel doen uit de Eneco-middelen met dat doeleinde, dat lijkt niet passend. Wat ik wel kan zeggen in uw richting: ook bij het debat over de Windas is eigenlijk al gezegd en benoemd door collega Fortuyn, maar vervolgens ook door mij, meen ik me te herinneren, dat we goed gaan kijken naar wat we nog meer kunnen aan dat type investeringen bedenken. En zou het niet goed zijn om dan te overwegen of je het uit de Eneco-middelen kan dekken. Dus het onderwerp is sowieso voor studie, ook voor studie in relatie tot de Eneco-middelen, maar nu zeggen: eigenlijk willen we één tranche of één pakket of één factsheet energietransitie, dan zou ik er één element te vroeg uit lichten, dus dat zou ik nu niet willen voorstellen. Wel lijkt het me heel passend om dan toch maar een factsheet of format te maken. Ik heb goed gehoord wat u heeft gezegd over de mate van detail die u verwacht bij toetsing, dus die goede maat van detail daar zullen we wat het college betreft zeker in gaan voorzien. Is het now or never, vraagt mevrouw Verhoef, met Horti Science. Ja, in zekere zin wel. Er is volop hierover gesproken met uw raad, de positionering. We hebben een verantwoordelijkheid om, zo ervaren wij dat althans en u na 14 juli, denk ik, ook, om inderdaad te investeren in Horti Science, maar het moet natuurlijk wel voldoende concreet zijn, geloofwaardig toetsbaar en wat dies meer zij, dus de uitwerking die ik heb toegezegd hierop. Daar heeft u duidelijk behoefte aan, dus daar is geen woord Spaans bij. Maar vervolgens is het inderdaad wel zaak om linksom of rechtsom, en linksom zou bijvoorbeeld kunnen zijn onze algemene middelen, die we ook hebben, of rechtsom zou kunnen zijn de Eneco-middelen, om vervolgens voor 2022 dan inderdaad onze ambitie te onderbouwen. Anders zijn we op een gegeven moment een ambitie aan het formuleren, maar niet aan het leveren en dat is niet goed voor de sector, voor de werkgelegenheid en ook voor de geloofwaardigheid van de ambitie die we als Lansingerland formuleren. Dordrecht gaan we nog eens checken, Rijswijk zeker ook, maar ik ben niet van mening veranderd over het wonen, ook niet na de tweede termijn van de heer Ruijtenberg van GL. Hiermee heb ik de belangrijkste onderwerpen gehad, op één na, wat ik nu zie, en dat is de inbreng van de heer Van Santen. Hij zegt: kunnen we er niet 3 schotten in zetten? Aflossen, financieel rendement, maatschappelijk rendement. Ja, in grote lijnen is dat wel het voorstel dat er is. Op één uitzondering na. We stellen niet een apart schot aflossen van leningen voor. Waarom niet? We lossen geen leningen af uit reserves. Zo werkt onze gemeentelijke treasury strategie niet. Met die uitzondering volgt het voorstel van het college volgens mij uw wensen en uw voorstellen. En inderdaad, dat betekent dat een groot bedrag uit de Eneco-middelen € 113 mln, tenzij er onderweg een heel duidelijke financiële kans voorbij komt, kan dat deel van de Eneco-middelen gewoon besteed worden door de jaren heen op een verstandige manier aan maatschappelijk rendement. En de waarde, die u vervolgens toekent aan een meekoppelkans van een financieel rendement, de mate waarin u dat waardeert, die is inderdaad secundair. Primair zal het gaan over het maatschappelijk rendement van investeringen. Tot zover. De heer Van Santen: Ik dacht het inderdaad gelezen te hebben en u bevestigt dat nu ook. Dat vind ik wel een beetje in die zin vreemd, want al die tijd is gezegd: we zetten het aflossen van schulden op nummer 1. En nu zegt u eigenlijk: we doen dat eigenlijk niet uit die Eneco-reserve. Eigenlijk naar boven ineens. U zegt: dat doen we al sowieso. Maar er is natuurlijk toch wel een verschil, want op het moment dat we daarmee, net zoals met het voorstel van die boeteleningen de Eneco-reserve voor een deel zouden laten dalen, dan valt het vrij in de algemene reserve en daarmee blijven we financieel krachtiger als gemeente. Daar hebben we ook bepaalde doelstellingen bepaald, ratio, weerstandsvermogen. Dus ik zie het als een koerswijziging ten opzichte van wat tot op heden is gezegd en geschreven hierover. Wethouder Van den Beukel: Ik ben toch van mening, dat het geen koerswijziging is, meneer Van Santen. Waarom niet? Het voorstel om de boeterentereserve te dekken uit Eneco-middelen is toch een andere categorie dan het aflossen van schulden. Dat is een verplaatsing van middelen uit de ene reserve naar de andere reserve, terwijl het aflossen van schulden een andere categorie is. De inzet is weldegelijk om met onze goede liquiditeitspositie onze schuldenpositie fors te reduceren. Die forse liquiditeitspositie heeft te maken met de Eneco-middelen, die we hebben ontvangen. Dus vandaar dat we inderdaad hebben gezegd: die staat op 1. We hebben nu de mogelijkheid om onze schulden fors omlaag te brengen, maar dat is vanuit de liquiditeit, die we hebben, en niet



vanuit de reserve Eneco-middelen. Dat is de nuance, die ik heb willen aanbrengen, die u misschien op het verkeerde been heeft gezet, maar wat ons betreft zijn we koersvast en zijn we inderdaad aan het afstevengoed op een heel riantes chuldquote, een hele lage schuldquote en is dat goed nieuws voor de gemeente, dat we daarop kunnen uitkomen. De heer Van Santen: Een laatste opmerking daarover. Ja, ik begrijp dat wel, dat er liquide middelen zijn en dat daarmee automatisch die aflossingen vrij vallen, dat je niet hoeft her te financieren, dat begrijp ik ook, maar het is ook de bedoeling, dat wij als raad, daar hebben we het heel de tijd over, dat wij middelen gaan aanwenden vanuit die Eneco, dus we gaan ook geld investeren, dus dan moet er ook weer geld uit de kas, zeg maar. Daar zullen we dan op een gegeven moment weer voor moeten gaan lenen. En dan heeft u de facto geen schulden afgelost. Wethouder Van den Beukel: Daarom juist hebben we inderdaad een criterium, dat ziet op de schuldquote, in het afwegingskader opgenomen. We zouden echt willen voorkomen, dat we nog maatschappelijke investeringen gaan doen op het moment dat onze liquiditeitspositie lager is dan we eigenlijk ambiëren. Dus ik verwijs even naar criterium 3 van het afwegingskader, dat is gepresenteerd, want dat zou niet passend zijn, als we plotseling nieuwe schulden gaan aantrekken voor het doen van dit soort investeringen. Dus daar komt het weer terug. In de rebound nog een opmerking over de erfpacht. Er is een raadslid in Amsterdam, waar ik een zeker respect voor heb, de heer Boonsma, dat is één van de mannen die het erfpachtsysteem in Amsterdam voortdurend kritiseert en volgens mij zeer terecht. Er zijn meer punten van kritiek, die je als inwoner van de metropoolregio Rotterdam zou kunnen hebben op Amsterdam, dus dat ze het daar niet goed doen, dat doet principieel geen afbreuk aan de positieve uitwerking die erfpacht ook kan hebben, dus ik zou die 2 echt van elkaar willen scheiden. Niet alles wat ze in Amsterdam verkeerd doen is ook per definitie verkeerd.

De voorzitter: U heeft van mij nog even een oordeel tegoed over het voorstel van mevrouw Den Heijer over die werkgroep. Ik heb er overleg over gehad met de commissiegriffier. Die werkgroep kan dan starten ergens in september, tweede helft september, dus dat matcht in ieder geval niet qua tijd met de begroting. Die werkgroep moet ambtelijke ondersteuning hebben. Ten tweede denk ik dat het lastig wordt om tempo erin te maken, dat je in ieder geval de begrotingsbehandeling daarin mist. In die zin denk ik dat het verstandiger is, maar u moet er zelf over oordelen, om die geeltjes-sessie, die je de eerste helft van september kunt doen, waarin ook al een ambtelijke voorbereiding zit procedureel samen met de griffie, dat georganiseerd kan worden, waarmee je dus een hoger tempo hebt. Ik loop de fracties even langs om die keus te maken tussen uw voorstel en mijn reactie daarop tot het voorstel van de wethouder om zo'n geeltjes-sessie te doen. Ik loop ze even langs. Even kort uw voorkeur geven. De heer Van Doorn van L3B.

De heer Van Doorn, L3B: Wij waren al geen voorstander van een werkgroep. De voorzitter: Geen uitleg even gezien de tijd. De heer Van Doorn: Blijft over een geeltjes-sessie.

De heer Van Santen, VVD: Een prima voorstel. De voorzitter: Geeltjes, dus? De heer Van Santen: Ja.

De heer Ruitenber, CDA: Laat ik pragmatisch zijn. Ik ben voor een geeltjes-sessie met betrokkenheid van de raad daarbij, maar op initiatief van het college.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik denk eigenlijk aan een hybride vorm. Dus de geeltjes-sessie en eventueel daarna dat er een soort werkgroep is, die dat dan verder uitwerkt.

De heer Dieleman, CU: Wij volgen uw voorstel, voorzitter.

Mevrouw Den Heijer, D66: Als we het weer geeltjes-sessie noemen, ik heb wel moeite met dat soort termen. Waar nemen we onze rol als raad daarin dan serieus, als we het op die manier doen. Ik vind dat echt niet kunnen, dus ik wil dat op een heel andere manier doen. We moeten het veel serieuzer aanpakken. Prima als we daarover met elkaar gaan brainstormen of hoe je het ook wilt noemen, maar we doen dat gewoon serieus en daarna pakken we als raad onze rol op. Dan stel ik voor, dat we toch met zo'n werkgroep aan de gang gaan. Dus timing helemaal prima, maar ik heb niet de kans gehad om het goed uit te werken. Dit is een pragmatische oplossing, die vind ik voor deze korte tijd prima, maar we moeten wel serieus onze rol en positie in gaan nemen.

De heer Ruijtenber, GL: Ik zal het kort houden. Een werkgroep is te belangrijk (....). De voorzitter: Ik kan u heel slecht verstaan. De heer Ruijtenber: Werkgroep.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Een geeltjes-sessie is goed, maar dan graag goed voorbereid. Als het kan een aantal urgente zaken richting de begroting mee kunnen nemen, uitgewerkt. Dank u.

De voorzitter: Ik leg eerst even uit, dat de term geeltjes-sessie niet denigrerend bedoeld is. Het is een serieus gebeuren. We hebben dat eerder gedaan met andere onderwerpen binnen deze raad. Dat we op borden aangaven wat we wilden, dus het is echt serieus, waarbij de hele raad betrokken is, waarbij de ambtelijke organisatie en het college het voorwerk doen en waarin de griffie een rol heeft om het procedureel namens de raad allemaal goed voor te bereiden. Dat is heel serieus. De meerderheid van de commissie heeft ook aangegeven, dat op die manier te doen. Dus wij zullen dat ergens in de eerste helft van september gaan organiseren. De griffie organiseert het in samenwerking met het college. Dan zijn we aan het eind van dit agendapunt. Het heeft wat langer geduurd dan ik had ingeschat van tevoren.

## **6. Stukken ter advisering aan de raad:**

### **6.a Zomerrapportage 2021**

De voorzitter: Voordat ik aan de eerste termijn begin bij de commissie heeft wethouder Van den Beukel vanmiddag aan mij gevraagd of hij van tevoren even het woord mag voeren. Dat heb ik toegestaan.

Wethouder Van den Beukel: Een klein punt, maar misschien wel een belangrijk punt, omdat veel van uw raadsleden het onder de aandacht hebben gebracht zo in de wandelgangen. Dit is eigenlijk een heel saaie nota, dus het zou kunnen zijn dat het een afwijkingsrapportage is. Op zich, elke afwijking is de moeite waard om te bestuderen, te beschouwen. Je kunt er ook een opinie over hebben, maar het is een beleidsarm P&C stuk. Ik heb alleen geconstateerd, dat in het omvangrijke MIP, dat we nu veel uitgebreider hebben uitgewerkt en transparant gemaakt hebben voor u, dat er 5 projecten of deelprojecten zijn benoemd, die eigenlijk net op een andere manier hadden kunnen, zou moeten worden gepresenteerd. Als ik het even kort langs loop, dan is dat BVCB veld 1, tijdelijke huisvesting primair onderwijs, bushaltes Bleiswijk, reconstructie Hoeksekade en iets wat woonwagens wordt genoemd, ook wel bekend als project Bosland. In het geweld van het MIP is eigenlijk onvoldoende geëxpliciteerd dat dat naar de letter eigenlijk geen mutatie van een bestaand al gevoteerd krediet, maar eigenlijk een nieuw stukje krediet is. Dat zou dus voor de zorgvuldigheid een separaat besluit van uw raad vragen. Dat willen we normaal gesproken alleen doen bij de begroting, dat type besluiten. Waarom is dat nou zo gebeurd? Waarom staat die er nou op deze manier in? Dat heeft te maken met de nota activabeleid. Sinds de nieuwe nota activabeleid zijn de allereerste uren, die ambtelijk worden besteed aan bijvoorbeeld Bosland eigenlijk al direct toerekenbaar aan zo'n project. Dus waar het voornemen was om pas voor de volgende jaarschijf 2022 Bosland in het MIP te zetten en er ook toestemming voor te vragen, is nu gelet op de nota activabeleid en gelet op het feit dat we nu al daar werk op willen verrichten, het in dit overzicht beland. Maar nogmaals, voor de zuiverheid had het eigenlijk een apart beslispunt moeten zijn en op die manier transparant naar u moeten worden gemaakt. En specifiek voor project Bosland is het, wat het college betreft, heel passend om te zeggen: het gaat alleen om het voorbereidingskrediet, maar niet om de investering, want daar moet nog over gesproken worden met u, er zijn nog varianten voor. Er is ook recent een brief van het college naar uw raad over verstuurd. Dus excuseer voor de complexiteit, maar een lang verhaal kort is eigenlijk de boodschap van het college via mij als wethouder financiën dat voor deze 5 projecten, die ik heb genoemd, BVCB veld 1, tijdelijke huisvesting primair onderwijs, bushaltes Bleiswijk, reconstructie Hoeksekade en woonwagens, dat mij voorstel zou zijn om dat even apart te beschouwen en te constateren, dat daar naar de letter apart een raadsvoorstel van het college naar u toe moet komen en dat wij ook graag bereid zijn dat op te sturen. Dan doen we het zuiver en volgens de spelregels, die we met elkaar hebben afgesproken. Nogmaals excuses voor de verwarring en dank voor de gelegenheid. De voorzitter: Dat betekent dus, dat u die 5 onderdelen buiten de bespreking van de zomerrapportage houdt, want u komt nog met een apart voorstel. Wethouder Van den Beukel: Mag ik even overleggen met mijn medewerker? De voorzitter: Ja, dat mag. Ik schors de vergadering voor enkele minuten.

### *Schorsing*

De voorzitter: Ik heropen de vergadering.

Wethouder Van den Beukel: Het is als volgt. We hoeven het niet uit te zonderen uit de bespreking. We overtreden geen wetten en geen regels als we gewoon integraal dit voorstel beoordelen. Echter, kijkend naar het beslispunt in het raadsvoorstel, daar staat een bedrag in genoemd van € 11,2mln investeringskrediet ophogen, blz.1 van het B&W advies, van het raadsvoorstel. Van dat bedrag is uiteindelijk een bedrag van € 4,3mln dat ziet op deze 5 projecten. En die 5 projecten zijn naar hun aard net een beetje van een andere categorie, het zijn namelijk nieuwe kredieten en het gaat niet om ophoging of een mutatie van een bestaand krediet. Als uw raad zegt: dat vinden wij geen bezwaar, we kunnen dat in deze bespreking mee nemen, dan doen we dat. Als u er prijs op stelt om volgens de regels die we met elkaar hebben afgesproken dat apart te willen trekken, dan ben ik graag bereid om dat apart als raadsvoorstel nog naar u toe te sturen en dan zou dit moeten worden geamendeerd, dit voorstel. Op

een heel simpele manier, door beslispunt 3 met die paar miljoen te verlagen onder verwijzing naar die 5 projecten. De voorzitter: Ik vind het nu een lastig punt geworden, ik laat het aan de commissie om daar verder een oordeel over te geven, maar ik denk dat die € 4,3mln, voor die 5, dat tussen nu en de raad mogelijk 5 raadsvoorstellen voor zouden kunnen komen op korte termijn en die mee nemen in de raad van 15 juli, waar we het over hebben. Maar ik leg het neer bij de commissie.

### *Eerste termijn*

De heer Philippens, L3B: Om er gelijk op in te gaan: ik zou hem zuiver willen houden, dus wat ons betreft 5 aparte raadsvoorstellen. Dan gelijk ook ingaand op de wethouder. Hij gaf net aan: een beleidsarme rapportage. Dan wil ik de wethouder toch even mee nemen in de motie planning & control, waarbij we juist getracht hebben of het verzoek hebben neergezet om het ook beleidsrijk te maken, deze zomerrapportage, dus dat wil ik toch even benoemd hebben. En ook even terug kijken naar de mooie discussie bij het vorige agendapunt, daar wil ik toch benoemen, dat het als voorrecht voelt om lid te zijn van deze commissie. Complimenten voor de collega's over de discussie net. En dan de zomerrapportage. Met de timing ben ik zeer tevreden. We zien wel 4 maanden, maar toch al grote afwijkingen, maar we worden daar nu al over geïnformeerd en kunnen er eventueel op bijsturen. We kunnen het ook gelijk gebruiken als input voor de kadernota 2022, want in 2021 zien we dat we het toch wel zwaar krijgen. Dat geeft nogmaals aan de noodzaak om daar op bij te gaan sturen voor 2022. Dus een aantal relatief grote afwijkingen. De eerste reactie bij onze fractie was: zijn we voldoende in control? Maar als we dan inzoomen op die afwijkingen, dan zien we dat die goed verklaarbaar zijn. De grootste afwijking of de algemene deler is toch dat de problematiek waar we nu als gemeente Lansingerland mee te maken krijgen veroorzaakt worden door het rijk, dat niet levert wat het zou moeten leveren. De heer Van Doorn heeft daar voor onze partij al een punt op gemaakt bij de kadernota. In het sociaal domein, ook nu zien we dat weer, dat het rijk ongedekte werkzaamheden doorzet naar de gemeente. We hebben dat onbetrouwbaar en onverantwoordelijk bestuur genoemd vanuit het rijk. Er wordt niet geluisterd voor ons gevoel naar het land, zelfs niet als alle gemeenten eensgezind een noodoproep doen richting het rijk. Een noodoproep, onderbouwd door onafhankelijke experts. Dan zien we zelfs op dat moment dat men in Den Haag drukker bezig is met zichzelf. Wat we dan zien: we lossen het wel met elkaar op, omdat ik denk dat wij lokaal sterk zijn in Lansingerland. Maar wat betreft onze partij zijn die grenzen van lokaal compenseren van falend landelijk bestuur bereikt. We hebben de afgelopen jaren getracht met elkaar een solide financieel beleid als gemeenschap Lansingerland om een goede reserve te creëren, een appeltje voor de dorst. Dat hebben we met toch wel veel wijsheid gedaan om dat appeltje te creëren, ook gezien corona. Iedereen in Lansingerland heeft daaraan bijgedragen. Wat we nu zien, is dat het rijk dat appeltje van ons stiekem op aan het eten is. We zien dat er nog maar € 60mln in de algemene reserve over is. Als je dat extrapoleert naar een aantal jaar verder en we blijven op diezelfde manier doorgaan, dan hebben we over 6 of 7 jaar geen algemene reserve meer, door dat appeltje, dat het rijk van ons aan het opeten is. Wij vinden dat als L3B niet kunnen. Wat ons betreft: zonder geld geen gemeente. Of beter: geen geld, geen zwitsers. Dan over de specifieke beleidsterreinen, daar komt dit ook terug. Participatie, daar zien we die gebundelde uitkering van BUIG. Daar wordt het door het rijk een miljoen lager gezet, want volgens het rijk hebben we vermoedelijk minder bijstandsuitkeringen nodig. Maar als Lansingerland denken we dat het maar € 4ton lager is. Oftewel, wij verwachten als Lansingerland een minder stevige verlaging. Het nadeel voor ons is dan € 8ton. Dan is even de vraag richting het college, om onszelf even de spiegel voor te houden: komt dat doordat wij in Lansingerland onvoldoende efficiënt die bijstandsgerechtigden uit de bijstand helpen? Of worden we ook hier weer genept door het rijk? Kunnen we niet die factuur hiervoor bij het rijk terug gaan leggen? Een ander voorbeeld, ook weer op participatie, is de TONK regeling. Daar schrijft het college 3fte nodig te hebben om die regeling uit te voeren. Totale kosten € 162.000 ten laste van onze eigen reserve. We hebben recent daar een motie over ingediend om ruimhartiger met die regeling om te gaan. In de regeling zit € 250.000. Vooralsnog hebben we daar € 2.500 van gebruikt, 1%. Twee vragen hierover ook richting het college. Betekent dat nu, als ik hem zo lees, dat wij € 162.000 uitgeven om in totaal € 250.000 te verdelen? Dat klinkt als inefficiënt. Graag een antwoord daarop. Daarnaast krijgen we dus € 250.000 van het rijk, maar we zien dat we daar op zijn minst stevige bedragen neer moeten gaan zetten om dat gerealiseerd te krijgen. Dat klinkt weer sympathiek van het rijk, maar dat lijkt als een sigaar uit eigen doos. Van het college ben ik benieuwd of wij die rekening voor het uitvoeren van die TONK regeling ook weer terug kunnen leggen bij het rijk waar die hoort. Dan sport. Wij vragen ons af of het inboeken van de meevaller m.b.t. de sportaccommodaties niet te voorbarig is. Kunnen we niet beter wachten tot september. We willen graag versneld velden laten vervangen en wellicht kost de eigendomsoverdracht van het veld 1 HVB ook de nodige euro's. Graag een reactie hierop. Dan nog jeugd. We zien een toename van het aantal trajecten dyslectie. We waren als partij in de veronderstelling dat niet effectieve trajecten stop gezet zouden worden. Dus graag van het college een verklaring hoe het kan dat we daar toch een toename op zien. Vervolgens de brief van Viatorem, daar zouden wij van het college toch meer duiding op hebben gecombineerd met de recente gebeurtenissen. Graag een reactie. Dus grosso modo

wat ons betreft een prima zomerrapportage. De pijn die we daar lijden, die we daar zien, komt door het land. Wij willen als lokale partij heel erg graag kijken samen met het college, samen met de rest van de raad of we die rekeningen, die we daar gepresenteerd krijgen of we die terug kunnen leggen waar die hoort. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Dank voor het opstellen van deze rapportage met de opmerkingen, die we van tevoren hebben gehoord. Ik wil even ook de pijn, die de heer Philippens uitspreekt, over de algemene reserve, daar kan natuurlijk niemand aan voorbij gaan. Het gaat wel in een ongelooflijk rap tempo nu die algemene reserve omlaag. Dan staat er geschreven: we zitten nog wel op een ratio van 1,2 het weerstandsratio. Het klopt, het zit boven de 1,2 maar dat is niet de doelstelling. De doelstelling is 1,7. Zo zou ik wel graag dat het college dat ook ziet. Die 1,2 is alleen maar in tijden dat het economisch minder gaat en dat is op dit moment nou niet echt aan de hand. Daar had ik gisteren nog een discussie over met één van de raadsleden. Ik hoop dat de wethouder er ook even op wilt reageren. Dat wij ook met allerlei investeringen, die wij doen, die op een gegeven moment wellicht wel ten koste gaan van de algemene reserve, dat we dat ratio wel in ogenschouw houden. Wij zouden dat in elk geval wel doen vanuit de VVD. Dan de reserve crisismaatregelen. We zien dat er nu nog € 2mln in zit, als ik het goed heb gelezen. We zijn halverwege het jaar. Wat is de verwachting van de wethouder ten aanzien van die reserve? Gaan we het redden? Houden we over? Dat hoor ik graag. Dan even m.b.t. die investeringskredieten, even los van € 4,3mln waar we nog over moeten besluiten apart: ja, ik zie dat het € 11,2mln is, waarvan € 5mln tot € 6mln, ik weet het exacte bedrag niet uit mijn hoofd, voor interne uren toerekening. Dan blijft er nog zo'n zelfde bedrag over. Dat bedrag, dat dan overblijft, vraag ik me af: leidt dat ook tot hogere structurele lasten? Als het antwoord ja is, we moeten gaan bezuinigen aan de ene kant en het gaat heel hard aan de andere kant, dus ook graag daar even een reflectie op. Tot slot een paar zaken die mij opvielen. Ik zag communicatie en bestuursadvies, dat er veel verloop is en moeilijk in te vullen is, die functies, en dat het leidt tot hogere inhuurkosten. Dat is een feit. Ik ben benieuwd naar de reactie van het college: welke structurele aanpak voorziet het college hierin om dit op te lossen? Huis van de Samenleving, daar heeft de heer Ammerlaan vragen over gesteld, technisch, dank daarvoor. Mij was precies hetzelfde opgevallen. De heer Fortuyn had beloofd om het goedkoop te doen, maar dit gaat wel heel snel naar beneden. Bij de technische vraag kwam het boven de € 5ton, waarvan we hadden gezegd, dat het een keiharde grens is. Ik vraag me af: is het nu puur boekhoudkundig of is de heer Fortuyn nog steeds onderweg om het lager dan € 5ton te gaan houden? Daar ben ik wel benieuwd naar. Tot slot, dat kan ook iets technisch zijn, wat ik niet helemaal begrijp. Calamiteit Klappolder, als ik het goed heb gezien gaat het van rond de € 1,8mln naar € 4,9mln gaan. Dat zal ik wel niet goed zien, maar graag daar even antwoord op van de wethouder, wat ik daar mis. De voorzitter: U heeft die € 4,3mln van die 5 projecten wel benoemd, maar hoe gaat u daar procedureel mee om? Die vraag heb ik net gesteld. De heer Van Santen: Excuus. Als dit een heel klein bedrag is, dan kunnen we misschien pragmatisch zijn, maar toen ik hoorde dat het € 4,3mln is, eerst dacht ik dat ik het verkeerd verstond, maar het was echt € 4,3mln, dat is dusdanig veel geld, dat we dat goed beoordelen, lijkt me. Dus aparte raadsvoorstellen.

De heer Ammerlaan, CDA: Het is goed, dat de zomerrapportage er voor de zomer is, zodat we er meer mee kunnen doen. Onze dank aan college en ambtenaren hiervoor. Ook onze dank, daarop aansluitend, want er is een totaalverhaal waarin we meegenomen zijn met de financiën, de kadernota, dat maakt het in het geheel wel meer tot een beter geheel, tot een betere besluitvorming. Onze complimenten daarvoor. Het is een zeer uitgebreide zomerrapportage, onze dank aan de medewerkers die het gemaakt hebben, want het is best een lijvig stuk. We worden behoorlijk goed geïnformeerd, maar ik zie ook behoorlijke aanpassingen van de te maken kosten en investeringen. Onder de streep komt er een bedrag te staan, maar er zitten soms behoorlijke schokken in bij wijze van spreken. De heer Philippens zei iets over het rijk. Ja, we zien dat er heel veel onzekerheden zijn wat en wanneer Lansingerland een financiële vergoeding van het rijk krijgt. Dat maakt het een loterij soms. Dat is lastig en dat zou veel beter moeten worden. Er is een uitgebreid overzicht van de MIP, iets van 20 pagina's. Heel fijn, een actualisatie, aanpassing kapitaallasten, aanpassing investeringskrediet, daar zitten behoorlijk wat dingen in en daarop aansluitend, daar zit ook de verschuiving met interne uren in. Ik moet zeggen: daardoor is het een heel lijvig stuk. Er vindt veel verschuiving plaats. Ik denk dat het dit jaar daardoor een onduidelijk beeld geeft. Ik denk dat we volgend jaar een zomerrapportage hebben, die een wat beter beeld geeft. Nu zitten er heel veel verschuivingen in door die interne uren en dat maakt het wat lastig om er een beeld van te krijgen. We begonnen met een begroting aan het begin van het jaar met plus € 470.000 en na de zomerrapportage heeft de begroting een tekort van € 1,3mln. Moet je dat aan gaan vullen? Daarvan wordt gezegd: nee. Daar ben ik het mee eens. We hebben 4 maanden gehad en we hebben nog 8 maanden te gaan, dus laten we bezien hoe het verder gaat en moed houden dat we er toch goed uit komen. Enkele opmerkingen en vragen. Ik lees op blz.31 centrumontwikkeling Bergschenhoek. Dat zal niet plaats vinden in 2021. Dat roept bij mij dan de vraag op: die onttrekking voor 2021 is niet nodig, maar in de commissievergadering van 3 februari vertelde wethouder Arends heel enthousiast, en

daar waren we allemaal blij mee: in oktober 2021 is het de planning, dat we starten en mogelijk met Koningsdag 2022, dat wilde de heer Hoek van WIJ heel graag en daar zouden we allemaal blij mee zijn, dat de Kruin dan klaar is en in de zomer 2022 het geheel opgeleverd. Vraag aan de wethouder: is er een vertraging op de centrumontwikkeling? Wat is de planning nu? Daarop aansluitend een aantal punten van investeringskredieten ruimtelijke ordening. Bij de Kruin was begroot € 1,3mln en na de zomerrapportage wordt dat € 2,2mln. Dat is € 9ton meer. Dat betreft kosten, die niet meegenomen zijn, die erbij komen. Dat vind ik toch wel een forse overschrijding. Graag van het college een reactie hoe dit zo gekomen is, want het zijn toch forse overschrijdingen. De woonwagens heb ik op staan met een vraagteken. Is dit nieuw? Dat is al beantwoord door de wethouder. Ook het hele proces van de woonwagens, ook bij ruimte gisterenavond kwam dat aan de orde, dat vraagt toch ook wel enige uitleg, want het gaat niet helemaal soepel, lijkt het. Afvalbrengstation: daar wordt ook gezegd, dat de uitvoering van de werkzaamheden worden doorgeschoven naar 2022. Vraag aan de wethouder: is er vertraging bij de realisatie van deze zo hoog nodige verbetering, waar onze inwoners zo naar uit kijken. De aanleg calamiteitenweg Klappolder, meneer Van Santen had het er ook over, er was € 2mln begroot en het wordt nu € 2,8mln meer. Dat vind ik toch ook wel heel fors. Is er dan niet goed gekeken? Wat is er mis gegaan hier? Het is toch wel een forse overschrijding. Het Huis van de Samenleving, ook daar heeft mijn voorganger aan gerefereerd. Ik was blij verrast. Ik dacht: hé, € 163.000 i.p.v. € 500.000. Het CDA had er bij het beschikbaar stellen van dit budget in de raad van 25 maart er bij wethouder Fortuyn op aangedrongen: ga kijken of het voor minder kan. De wethouder Fortuyn heeft toegezegd, althans, hij heeft dat vurig gezegd: ik ga me er zelf mee bemoeien, ik voel aan, dat dit toch wel moet gebeuren. Hij zou als doel stellen, dat het goedkoper is en doelmatiger, niet teveel franje, we houden het sober. Nu zie ik geen € 500.000 maar € 506.000. Ik vraag me dus ook af, net als mijn voorganger: ja, meneer Fortuyn, u heeft dat toen beloofd, we hadden daar vertrouwen in, ik heb vertrouwen in uw woorden, vertrouwen in uw handelsgeest, in uw inzicht, moeten we dat vertrouwen beschamen? Graag een reactie. Over de bemensing. Ik maak me toch wel een beetje zorgen. Bij de jaarrekening kwam het ook aan de orde. Vertraging en uitstel, meer interne uren maken, hogere kosten. Dat is beter te voorkomen, dan kan het goedkoper. Doordat het blijft liggen worden er meer uren gemaakt, meer kosten en dat is niet fijn. Een andere, grote zorg is ook al door de heer Philippens aangehaald, de personele bezetting. We hoorden ook verschillende raadsleden en wethouders zeggen: er zijn uitvoeringsproblemen, er is te weinig bemensing. Wij vragen ons af: hoe zit het met de vacatures? Zijn die nog steeds hoog? Is er inmiddels verbetering? Er is gezegd dat met recruiting aan verbetering gewerkt wordt. Hoe is de invulling van de vacatures en de samenstelling van de teams? Ik heb geleerd: een goed team functioneert en dat werkt. Als dat allemaal niet zo vlot gaat. De voorzitter: Ik ga u toch onderbreken. U bent 6,5 minuut aan het woord en u heeft mijn vraag nog niet beantwoord. De heer Ammerlaan: Buiten het bedrag vinden wij dat vanuit het college een raadsvoorstel moet komen voor de afwijkingen. Dat is het antwoord. Dank u.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik zal de tijd die mijn collega's hebben gebruikt een beetje inhalen, denk ik, want er zijn hele goede vragen gesteld. Ik wil er graag nog wat op aanvullen. Om te beginnen wil ik zeggen, dat wij het ook beter vinden om een apart raadsvoorstel te ontvangen, omdat dat voor de duidelijkheid handiger is. Mijn aandacht in dit document ging direct naar het MIP, want op 5 november 2020 hebben wij een ingediend amendement met algemene stemmen aangenomen. Daar was het dictum: overwegende dat er structurele dekking is weggefallen vanuit Eneco en Stedin dividenden en er voor de komende jaren een tekort wordt verwacht op de begroting, er op dit moment wellicht een andere afweging plaats vindt over eerder genomen beslissingen omtrent investeringen, constaterende dat het ieder jaar redelijk wat onderzoek per fractie vergt om het meerjaren investeringsplan te duiden en te plaatsen in de context waarbinnen deze zijn goedgekeurd, de systematiek door de raad lastig te doorgronden is en het belangrijk is voor het democratisch proces, dat de raad dit wel kan. Toen hebben we het college opgedragen om in Q1 van 2021 een sessie te organiseren voor de commissie AB om de systematiek omtrent de MIP verder uit te diepen en met de commissieleden de investeringen, waar we nog iets op kunnen wijzigen, langs te lopen ten einde om voor de komende kaderbrief helder te hebben wat er eventueel geschrapt, gewijzigd en/of uitgesteld kan worden. Naar aanleiding hiervan is er op 25 mei een presentatie geweest door de heer Twisk over het MIP. Dat ging over de techniek. Dan met name dat er uren worden toegerekend aan verschillende projecten. Ik heb hier nog een technische vraag over gesteld en volgens mij is het antwoord inderdaad, dat er dan dus meer kosten komen. Dat is ook techniek, maar we hebben nog niet met zijn allen gekeken: wat voor investeringen staan er nou op dat MIP en wat zouden we op dit moment met de kennis van nu eventueel kunnen wijzigen? Dus mijn vraag is of dat nog gaat gebeuren of dat ik iets heb gemist, dat kan natuurlijk ook, maar voor zover ik weet is dit nog niet gedaan. Daar wilde ik het even bij laten. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: De wethouder zei het al in zijn inleiding: dit is een heel saai document en dat is het ook, want het is een financiële afwijkingsrapportage. Dan sluit ik me wel aan bij de opmerking van de heer Philippens. We hebben het met elkaar gehad over een verbetering van de P&C cyclus. Het is een beetje stil gevallen, we waren goed bezig met de gesprekken erover, maar toen corona uitbrak is het een

beetje naar de achtergrond verdwenen en dat kan ik me best voorstellen, maar we zouden er wel over doorpraten, want wij herkennen wel wat de heer Philippens zegt, dat wij wat beleidsinhoudelijke informatie missen in de zomerrapportage. Het is een financieel document, daar zouden we allemaal financieel technische vragen over kunnen stellen, maar dat gaan we niet doen, want we kunnen hem over het algemeen goed volgen. Het laat ook zien, dat we in control zijn, want als je over zo'n kleine afwijking kan rapporteren, dan maak je afwijkingen, maar dan zie je ze ook. Dan ben je als college ook in staat om ze aan de raad voor te leggen. Eigenlijk vonden wij het een document waarbij we het vertrouwen hadden, dat het wel goed zit, het college heeft goed in de gaten wat er gebeurt en brengt het ook eerlijk naar ons over. Daarom zou de zomerrapportage wat ons betreft een hamerstuk kunnen zijn. Dan de vraag die de voorzitter heeft gesteld. Ik zou er heel pragmatisch mee omgaan. Ik zou een vierde besispunt toevoegen aan het raadsvoorstel, dat we een aantal nieuwe investeringskredieten beschikbaar stellen met deze zomerrapportage, maar ik voel dat een deel van deze commissie daar anders over denkt met de bijdragen die eerder zijn gehouden. Wat ons betreft had het heel pragmatisch gekund, maar ik vermoed dat er een aantal raadsvoorstellen gemaakt moeten gaan worden. Tot zover.

De heer Weerheijm, D66: Om even te beginnen met de vraag, die u ons als commissie heeft gesteld. Ja, wij zijn gewoon van mening, dat we de normale procedure moeten volgen, dus met die losse raadsvoorstellen. Ik kan me voorstellen dat het wat meer werk is en geen pragmatische oplossing is, maar het is de meest logische optie. Er zijn al heel veel goede vragen gesteld door de sprekers voor mij, dus ik zal het een beetje kort houden in deze eerste termijn. Ik denk dat ik net als velen van u misschien een beetje uitgekeken raak op alle financiële stukken, die we de afgelopen tijd hebben gedaan, maar het blijft altijd weer mooi om te zien, dat er zo'n heel groot stuk is voorbereid met alle gegevens, waar alle cijfers kloppen, dus nogmaals dank aan alle ambtenaren voor het opstellen van deze stukken. Ik denk, wat voor ons de eerste impressie was toen we de stukken doornamen, was: bij de jaarstukken van 2020 zagen we er een plus uiteindelijk bij komen, een flink positief saldo, en dan zien we hier weer een dikke min. Dat liet voor onze fractie zien hoe incidenteel toch heel grote afwijkingen kunnen ontstaan en hoe lastig het is om juist die goede inschatting te maken, dat de begroting helemaal 1 op 1 overeen komt met het eindsaldo en ook hoe de impact kan zijn van trends die we landelijk zien, maar ook trends van corona, want een heel aantal afwijkingen, die we konden lezen in deze rapportage, konden we terug herleiden tot ontwikkelingen van bijvoorbeeld corona, dat zeker in het begin van het jaar zeer flink was met alle lockdowns. Dus dat was voor ons een soort reality check, deze stukken, daardoor blijft zo'n afwijkingenrapportage toch ook altijd heel erg interessant. Voor ons waren de afwijkingen helder onderbouwd en goed te begrijpen. Een deel van de vragen, die door voorgaande sprekers zijn gesteld, leefden ook bij ons, dus we zijn ook heel nieuwsgierig naar de reactie daarop. Voor de rest kan ik het kort houden, dus tot zover.

De heer Ruijtenberg, GL: De zomerrapportage, voor ons zou het in eerste instantie gewoon een hamerstuk kunnen zijn. Het is inderdaad saai. De voorzitter: U moet wat harder praten, u bent heel slecht te verstaan. De heer Ruijtenberg: Dan ga ik hem echt voor me houden als een ouderwetse verslaggever. De zomerrapportage zou wat ons betreft een hamerstuk geweest zijn. We hadden wel wat vragen hierover, die al door andere fracties gesteld zijn o.a. over het Huis van de Samenleving. Ik heb daar scherp op gezeten en nu zien we weer dat er een overschrijding van het budget is. Over het afvalbrengstation, die vragen zijn al gesteld. Net als de heer Philippens had ik mijn zorgen willen uiten over de landelijke bijdragen en dat wij elke keer tekort komen, vanwege het feit dat de landelijke overheid, de rijksoverheid, daarin eigenlijk ons in de kou laten staan. Niet alleen lokale partijen, maar ook landelijke partijen zijn er echt ongerust over. Daar vindt de heer Philippens mij aan zijn zijde. Daar kwam plotseling de mededeling aan het begin van deze vergadering van de wethouder of wij maar even de bedragen, die hier stonden, wilden amenderen voor een bedrag van € 4,3mln. En als we dat niet zouden willen, zouden we 4 voorstellen krijgen. Eigenlijk vind ik dat slecht. Ik vind dat de wethouder en zijn medewerkers van tevoren hadden moeten weten: we bieden de zomerrapportage aan. Achteraf blijkt dat het niet klopt en dat ze dat anders doen. Ik had eigenlijk verwacht, ik begon met een vraagteken, dat dit van de agenda afgehaald zou worden en dat het college en de wethouder een nieuwe zomerrapportage zouden maken met daarin de juiste bedragen. Dat gezegd hebbende is het antwoord op uw vraag, voorzitter, wat ons betreft wel duidelijk: ja, wij willen uitgewerkte raadsstukken voor die € 4,3mln. Het gaat namelijk om 1/3 van het totale bedrag van deze zomerrapportage en daar wil ik het bij laten.

De heer Azzouzi, PvdA: Laat ik maar beginnen met uw vraag. Wat ons betreft moet de koninklijke route gevolgd worden, dus afzonderlijke raadsvoorstellen, dat mag gecombineerd in één raadsvoorstel, zodat wij gewoon keuzes kunnen maken als raad. Allereerst willen wij de organisatie en het college bedanken voor de stukken. Tot nu toe hebben we stappen gemaakt aangaande de timing en de inhoud van deze rapportage, dank daarvoor. Wat onze fractie betreft mag deze rapportage een (...) document blijven. We zien dat het stuk, ondanks de verbeteringen, nog steeds financieel van aard is, daardoor missen wij

beleidsmatige bijsturing als raad. We snappen wel dat we midden in de coronacrisis weinig tijd hebben voor vernieuwing. Wellicht een aandachtspunt voor de volgende jaren. Misschien kan de wethouder dat mee nemen. De zomerrapportage laat een voorlopig resultaat zien van € 1,3mln negatief. Ondanks dit tekort en de prognose baart dit ons wel zorgen. Zeker omdat we bij de begroting 2021 bezuinigingen hebben getroffen om de begroting sluitend te krijgen. Kan de wethouder dit toelichten en de belangrijkste oorzaken benoemen? Kunnen we nog bijsturen i.p.v. dekking uit de algemene reserve bij de jaarstukken? Het onderdeel investeringskredieten vinden, ondanks de omissie, overzichtelijker. Complimenten voor de aanvullende informatie. Als het niet overzichtelijker was, dan hadden we ook een aantal dingen niet gezien. We stellen vast dat een aantal kredieten overschreden wordt. Dit is op zich niet zo vreemd, maar we vinden de omvang van de overschrijdingen aan de hoge kant. De toelichtingen geven daar niet voldoende antwoord op. Om een voorbeeld te noemen, dat heeft de heer Van Santen ook benoemd: de aanleg van de calamiteitenweg Klappolder. Hebben we hier te maken met een verborgen nieuw beleid? Of hebben we aan de voorkant een inschattingsfout gemaakt? Het bedrag is nu verdubbeld. Daarnaast vinden we de termen verbetering, versnelling, uitbreiding op nieuw beleid lijken. De raad kan hierin keuzes maken. Gelet op onze financiële tekorten in de effecten van de kapitaallasten is dat voor onze fractie belangrijk. Kan de wethouder dat toelichten? Een aantal wijzigingen of mutaties is in principe nieuw beleid, omdat de raad kan zeggen: we gaan niet uitbreiden, omdat we financiële tekorten hebben. De opmerking van de heer Van Santen, de kapitaallasten hebben een structureel gevolg. Die zien wij ook in de jaren 2023/24/25 in de kadernota. Als laatste sluit ik me aan bij mevrouw Van Olst m.b.t. een onderzoek van kredieten, bij de kapitaallasten bij de kadernota, daar kunnen we dit niet doorgronden. Dank u wel.

#### *Beantwoording college*

Wethouder Van den Beukel: Een aantal collega's van mij is aanwezig en een aantal niet en de vragen zijn nogal divers van aard. Van de calamiteitenpolder, waar collega Arends normaal gesproken het meest van weet, de calamiteitenweg, tot en met de sport waar collega Van Tatenhove het meest van weet. Met uw welnemen zou ik 2 minuten schorsing willen hebben om met de medewerkers die er wel zijn even te kijken welke we liever schriftelijk afdoen, omdat ze technisch van aard zijn en op dit moment niet lukken en welke ik nu meteen ter hand kan nemen. Zou dat passen, wat u betreft? De voorzitter: Ik kan niet anders dan toestemming geven op wat u vraagt. De zomerrapportage is natuurlijk een deel van de P&C cyclus, was ik er in ieder geval van uit gegaan, dat alle wethouders aanwezig zouden zijn. Wethouder Van den Beukel: Er is sprake van overmacht door ziekte. De voorzitter: We schorsen voor enkele minuten.

#### *Schorsing*

De voorzitter: Dan gaan we weer verder. Ik heropen de vergadering.

Wethouder Van den Beukel: Voor de goede orde, het hele college is aanwezig op collega Arends na, die helaas er even om persoonlijke redenen niet bij kon zijn, dus ik neem het gros van de beantwoording voor mijn rekening en de overige collega's, de burgemeester, wethouders Fortuyn en Van Tatenhove, specifiek de zaken die op hun portefeuille zien. Allereerst, een saaie rapportage enerzijds en anderzijds: het moet wel beleidsrijk zijn. Daar is immers op aangedrongen, om de P&C documentatie zodanig te laten zijn, dat je er wat mee kunt als raad, dat je kunt sturen. Dat heb ik niet willen ontkennen. Hij is ook lijk. Er zijn complimenten uitgedeeld voor de mate van inzicht die je eraan kunt ontleen. In zoverre is het rijk van informatie voorzien, het zijn niet alleen maar getallen. Er is een mogelijkheid tot verbetering, dus daar heeft u mijn inzet om dat te blijven doen. De motie is wat dat betreft nog niet afgehandeld, zo staat het nog niet op de lijst geadministreerd, dus elk jaar een stap en zolang we stappen blijven zetten, de heer Azzouzi heeft een paar punten genoemd, waar hij ziet dat we stappen hebben gezet, dan gaan we de goede kant op in elk geval. Het algehele plaatje leidt op dit moment tot een min op het saldo voor dit jaar. Een paar van uw leden hebben daar hun zorgen over geuit. Ik wil proberen die zorgen een beetje te nuanceren. Uiteindelijk min € 1,5mln op de begroting van richting de € 180mln is serieus, het is serieus geld, maar het is niet iets om heel erg geschrokken van te raken en zeker niet omdat het een zomerrapportage is op basis van 4 maanden 2021. U heeft ervoor gekozen om hem voor de zomer te willen hebben. Dat betekent dat het niet over het eerste half jaar gaat, maar eigenlijk slechts over de eerste 4 maanden gaat. We hebben nog 8 maanden om in te lopen en om turbulentie op te vangen. Laten we wel wezen, een afwijking naar links of een afwijking naar rechts, meestal heffen ze elkaar op, maar als het een keer niet gebeurt heb je een uitschieter omhoog of een uitschieter omlaag. Dat betekent niet, dank ook aan de heer Dieleman, dat je niet in control bent. De rapportage gaf nu vertrouwen, dat geeft mij als verantwoordelijk wethouder, die het ook niet zelf kan en wil administreren, ook vertrouwen, omdat hier inderdaad heel veel detailinformatie uit spreekt en uit blijkt, die duidelijk maakt, dat er scherp en dagelijks geadministreerd op al die projecten die er lopen,

die ervoor zorgen dat we überhaupt in staat zijn om zo'n actueel beeld te geven. Wat niet weg neemt dat waar gehakt wordt spaanders vallen. Op die spaander enkele projecten BVCB veld 1 en andere, die niet als aparte investering zijn gekwalificeerd, ga ik gehoord hebbende uw raad met stoom en kokend water bij voorkeur 1 raadsvoorstel, volgens mij kunnen ze er prima in worden samen genomen, tot stand brengen en dat naar u sturen. Dat gaat lukken voor de behandeling in uw raad. Dus met uw welnemen, zou dat de actie zijn, die ik wil ondernemen. Dan doen we het ook weer netjes binnen de lijntjes. Dan meer inhoudelijk is er een opmerking gemaakt door diverse fractie: Den Haag levert niet. Daar hebben we een aantal keer over gesproken. Daar kan het college het alleen maar eens zijn. En toch hebben we ons huishoudboekje op orde te houden. Dus dat is de inzet, die u van ons kunt en mag verwachten. De afwijkingen zijn in algemene zin dus verklaard. Sommige grote afwijkingen hebben te maken met de doorrekening van de interne uren op projecten. Dat zal volgend jaar leiden tot een rustiger beeld, meneer Ammerlaan heeft helemaal gelijk, want het is één klap die je moet verwerken, waarvan je denkt: sjonge, wat wordt het project plotseling duur. Uiteindelijk is het vestzak broekzak goeddeels en volgend jaar wordt het een veel rustiger beeld, maar als je beleid wijzigt, zie je dit soort verschuivingen ontstaan. Leidt het nou tot structureel hogere lasten? Dat hangt ervan af, maar in beginsel niet. De uren die je toerekent aan een project vertalen zich inderdaad in kapitaallasten. Kapitaallasten zijn langjarig. Tegelijkertijd, we zijn een ontwikkelgemeente, die ook volgend jaar en het jaar erop en het jaar daarop projecten zal ondernemen, waardoor enerzijds de kapitaallasten toenemen en anderzijds personeelslasten die niet kunnen worden verantwoord op die projecten afnemen. Dus grotendeels heft dat elkaar op. Dat zien we ook in de stukken, die we u hebben doen toekomen. Heel specifieke vragen, die zijn gesteld, gingen over de BUIG: is er sprake van inefficiëntie? Dat is niet mijn beeld, niet ons beeld. Nee, dat zijn telkens puntschattingen van het rijk. Dus elke circulaire komt er weer een nieuw beeld over de mate waarin we daar worden bediend uit die BUIG gelden. Dus we zijn daar efficiënt en goed bezig, alleen, het na-ijl effect van steeds weer die bijstelling van het rijk, dat zal koren op de molen zijn, want het rijk is een beetje de boeman in uw bijdrage, dat speelt ons ook hier parten. De TONK, daar is het gelukkig wel zo dat het rijk de uitvoeringskosten dekt. Dus is dat een bewerkelijk traject, de TONK-regeling, ja, dat kost dus geld, uitvoeringskosten, maar de rekening voldoet Den Haag. Dat is weer het goede. Dan straks zal mijn collega Van Tatenhove iets zeggen over sport en over dyslectie en collega Fortuyn iets over Viatoem. Dat gaat dan over Bosland specifiek. Ik kijk even naar de vragen van de heer Van Santen. Hij ging in op de noodzaak van goed kijken naar de weerstandsratio. Terecht, meneer Van Santen. Weerstandsratio is niet alleen belangrijk voor u, maar ook voor dit college. Elke dag staat het op een briefje op mijn computer en bij heel veel collega's: 1,7 daar streven we naar. Zo is het, dus dat is scherp op het netvlies. U heeft gezien, dat bij de kadernota de weerstandsratio zich positiever ontwikkelt dan in de zomerrapportage staat. Dat heeft o.a. te maken met de mutatie, die we voorstellen om een aantal zaken uit de Eneco-middelen te doen en weer terug te storten in de algemene middelen. Dus dat ontwikkelt zich positiever dan het lijkt in de zomerrapportage, we streven nog steeds naar die 1,7. Dan de reserve crisismaatregelen. Gaat dat goed? Ja, de inschatting is dat het goed gaat. Daar kunnen we het mee uitzingen, om het populair te zeggen. Dan is er een vraag of een zorg over personeel en de werving en doorstroming, daar zal de burgemeester op in gaan, die is beter geëquipeerd dan ik dat ben. De calamiteitenweg, die zou collega Arends voor haar rekening nemen, want dit speelt binnen de gemeenschappelijke regeling. Het heeft te maken met een afspraak met o.a. Zalando, dat daar een goede ontsluiting moet komen in de vorm van een calamiteitenweg. Inderdaad valt dat tegen. De collega's van Zoetermeer, die eraan mee moeten betalen, valt het ook erg tegen. Maar het is te verantwoorden en het moet goed worden verantwoord. Ik begrijp uit uw vraag dat de toelichting in de zomerrapportage nog niet alle vragen weg neemt, dus ik denk dat het passend is om daar een schriftelijk antwoord op te geven en dat zal ik u doen toekomen. Verder is er een vraag gesteld door een woordvoerder van het CDA over het centrum Bergschenhoek. Daar moet ik u ook even schriftelijk over informeren, meneer Ammerlaan. Ik snap uw zorg, dat moet snel gaan, er zijn feestjes te vieren. Mijn beeld is dat de timing niet is verschoven, maar ik denk dat het goed is dat even schriftelijk naar u te bevestigen, wat daar de laatste stand van zaken is. U stelde ook een vraag over het afvalbrengstation: is daar sprake van vertraging? Het actuele beeld is: nee. Maar collega Fortuyn is daartoe beter geëquipeerd. Het Huis van de Samenleving idem. Even kijken wat ik verder nog heb. Dat is de fractie van WIJ. Zij heeft gesproken over het MIP. Gaat dit nog gebeuren? Ja, inderdaad hebben we een beeldvorming georganiseerd om te proberen u goed inzicht te geven in het MIP. Hier in de zomerrapportage hebben we goed willen duiden wat de mutaties zijn waar nog geen nieuw beleid in zit. Ik heb het aangegeven waar wel een stuk nieuwe investering uit blijkt. Geen nieuw beleid, het is geen nieuw beleid, het is een uitwerking van, maar het is wel een nieuwe investering. Voor het overige heeft het college niet de ruimte gevoeld om zaken te schrappen en nieuwe investeringen nemen we natuurlijk mee in de begroting. Als u aangeeft, zeg ik richting mevrouw Van Olst, dat u op dit moment of op een volgend moment nog met een stofkam door de investeringen heen wilt, omdat dat passend zou zijn binnen uw amendement van vorig jaar, dan is het zaak om daar een moment voor te creëren en dan laat ik me graag leiden door uw agendering daarvan. Dit document biedt veel inzicht en dat geldt straks ook voor de begroting. Dan zou het een handvat zijn om daar nog scherpere keuzes in te maken. Dan kijk ik



nog even verder naar de fracties van CU, D66 en GL. Zij hebben een aantal goede opmerkingen gemaakt, die ik al heb beantwoord of nog kunnen worden beantwoord door de collega's. Dus ik dat het nu voor mij het moment is om het stokje over te geven aan de burgemeester, maar dat is aan u.

Burgemeester Van de Stadt: Inderdaad een aantal vragen over personeel, inhuur met name. De Philippons had het over de voorbeelden communicatie en bestuursadvies. Wel goed om even een beeld te schetsen. Zowel de communicatiemedewerkster als de bestuursadviseur waar ik nauw mee samen werkte zijn vertrokken. Bepaald niet omdat ze ontevreden waren, bepaald niet omdat ze weg wilden, maar simpelweg omdat ze weg verleid zijn, benaderd zijn, door een grote gemeente. Voor hen mooi, een mooie omschrijving ook van de arbeidsmarkt. Voor ons vervelend. Er is gewoon krapte op de arbeidsmarkt van goede ambtenaren. Zo simpel is het en daar hebben wij ook last van. Werving gaat op zich goed, er komen genoeg nieuwe mensen binnen, maar doorstroming is simpelweg hoog. Het helpt niet dat we 1,5 jaar bijna intern, qua mensen op het gemeentehuis, stil liggen voor een groot deel, omdat we net begonnen waren met het opbouwen van teams. Een aantal was daarmee klaar en een aantal moest er nog aan beginnen. Dat ging niet allemaal tegelijk. Dat proces heeft voor een deel stil gelegen. Dat maakt natuurlijk, de heer Ammerlaan zei dat terecht, sterke teams zijn ongelooflijk belangrijk om mensen te behouden en dan is 1,5 thuis zitten werken niet behulpzaam. Dat is een gevolg van. U mag er van op aan gaan, en ik heb het presidium gezegd, dat ik het in nauwe samenwerking met hen wil doen, dat dit natuurlijk de opdracht is voor de nieuwe gemeentesecretaris. Het afmaken waar we aan begonnen waren nu we weer terug kunnen keren op kantoor, dat is één. En de arbeidsmarktpositie van de gemeente Lansingerland zo sterk mogelijk maken om dit probleem zo klein mogelijk te maken. Ik geef daarbij wel aan: in deze markt is het je laten inhuren weer een aantrekkelijk model. Ik heb 2009 meegemaakt, de kredietcrisis. Plotseling kon je weer goede ambtenaren, ICT, financiën en dat soort functies werven. Ja, de coronahulp heeft goed gewerkt. Er zijn weinig bedrijven failliet gegaan, er is weinig personeel in bedrijven ontslagen, de sectoren horeca en toerisme, waar wel de klappen zijn gevallen zijn niet mensen die zomaar ambtenaar worden, andere competenties, dus dat is fijn voor al die mensen die werk hebben behouden, maar dat heeft onze arbeidsmarktpositie natuurlijk niet versterkt. Dus ik ben bang dat het opbouwen van teams cruciaal is voor de nieuwe gemeentesecretaris, cruciaal afmaken waar we mee begonnen zijn, cruciaal, maar de arbeidsmarkt blijft moeilijk. Ik denk dat we er alles aan moeten doen om onze positie verder te versterken. Tot die tijd zullen we blijven inhuren. Veel goede mensen zijn wel in te huren, maar willen gewoon niet in vaste dienst. Ik kan u vertellen van 2 teammanagers, die we ingehuurd hadden, we hebben er 1 kunnen verleiden om in vaste dienst te komen, de ander heb ik nog niet kunnen verleiden ondanks smeekbedes, omdat het een ongelooflijk goede is. Dus ik vrees op korte termijn, dat dit nog wel even voort zal gaan.

Wethouder Van Tatenhove: Ik had 2 vragen. De eerste over de sport. Een vraag van de VVD of het niet voorbarig is om in de zomerrapportage iets (...). De voorzitter: U valt weg. We schakelen even door.

Wethouder Fortuyn: Ik ben hartstikke druk bezig om antwoord te geven aan de raad over de zomerrapportage. Het is een heel spannende en ik begrijp dat ook wel. Er zijn 2 vragen gesteld aan mij. De briefwisseling Viatoem, die heeft u allemaal ontvangen. En er werd ook een heel kritische vraag gesteld door de heer Ammerlaan, en dat vond ik best wel aardig, in het kader van het Huis van de Samenleving. Ik ga beginnen bij meneer Ammerlaan. Er is € 163.000 opgevoerd. Technisch gezien is het ook uitgelegd, dat is iets wat technische aanpassing betreft van het Huis van de Samenleving waar we al eerder over gesproken hebben. Daar hebben we dus beeld over, maar het hoort niet als een plus gezien te worden op de € 500.000, waar u een maximum aan gesteld heeft. Met andere woorden: dat bedrag van € 500.000 had gecorrigeerd moeten worden met die voorgestelde € 163.000, wat ook inderdaad gaat gebeuren. Dat is de werkelijkheid. Dus die optelsom, terecht dat u daar een opmerking over maakt. Ik heb het niet gezien, het spijt me verschrikkelijk, excuus daarvoor, maar die had gewoon gecorrigeerd moeten worden op die € 500.000. U houdt mij als ondernemer aan het feit aan het feit dat het goedkoper kan worden dan die € 500.000. Ik ga met u de afspraak aan: het wordt goedkoper dan die € 500.000. Ik zit er bovenop en er komt geen handtekening onder te staan als die € 500.000, het telt nu op als soort restant, dat naar € 506.000 gaat of naar € 505.000 net waar je de komma legt, dat we die scherp houden. Ik beloof u: het komt onder die € 500.000 uit. Dan ga ik niet kinderachtig doen door te zeggen: € 499.999. Dat ga ik niet doen, dat vind ik een beetje l(..). Dat gaan we niet doen, maar u mag mij daaraan houden. Het vertrouwen daarin, ik hoop dat ik die niet beschaamd heb. Sorry, dat het zo in de cijfers is verschenen, maar ik ga bewijzen dat ik het vertrouwen van u meer dan waard ben. Dat is een toezegging en die mag best zwart op wit komen. Dan hebben we Viatoem. Ik vrees eerlijk gezegd, nee, ik ga uit mijn geheugen praten. Er is ooit een krediet verstrekt voor de infrastructuur om het huidige ABS station aan te passen. Ik vrees dat hier door schakelen van personen, meneer Van de Stadt heeft er ook wat over gezegd, dat er in kennisoverdracht hier iets fout is gegaan, want wij hebben geen speciaal krediet voor het woonwagenveld. Wat ik vermoed, maar ik moet het echt uitzoeken, is dat Bosland nu een beetje wordt verweven met het ABS en het feit dat wij nu met het woonwagenveld Bosland ook

bezig zijn. Er is hier sprake van een verwarring. Wij hebben inderdaad een krediet gekregen toentertijd, samen met de heer Abbe om de infrastructuur van het huidige ABS aan te wenden om de logistiek en de afhandelwijze en het optimaliseren van het ABS op de huidige locatie te optimaliseren. Daar hebben we een streep doorheen gehaald. We hebben namelijk besloten met elkaar: we gaan we van die locatie, we gaan naar de Leeuwenhoekseweg. Ik vermoed, dat er nu verwarring is ontstaan ten aanzien van die € 1,6mln, is blijven staan en Bosland nu gekoppeld wordt aan het woonwagenkamp en dat is pertinent onjuist. Er is geen krediet voor het woonwagenkamp. Ik spreek ik nog maar een keer uit, want Viatorem haakt hierop in, en ja, terecht: wat gaat er gebeuren en heeft u al besloten? Nee, we hebben niet besloten. U heeft een brief ontvangen over wat de status is. De keuze is nu aan de bewoners om integraal één kamp, geen twee, maar één kamp op een locatie een keus te maken. Vanuit die keus komen wij terug bij u voor een apart investeringskrediet. Dus ik denk dat hier iets fout is gegaan. Ik moet het uitzoeken. Ik ben al 1,5 uur bezig om uit te zoeken hoe of wat. Ik kom daar niet goed uit, dus wij komen hierop terug. Ik vermoed, ik hoop ook, dat er een dubbeltelling in zit. Dat is mijn verklaring, die ik nu heb met alle wetenschap uit mijn eigen geheugen. Ja, meneer de voorzitter, hiermee denk ik een antwoord bedacht te hebben, niet alleen bedacht, maar ook in overtuiging gebracht te hebben, waar hopelijk de raad mee akkoord kan gaan met de toezegging dat hier nog een verduidelijking op komt.

De voorzitter: Ik ga even kijken of wethouder Van Tatenhove bereikbaar is via de krochten van het internet. Ik ben benieuwd. Dat gaat het niet worden. De vragen, die aan haar gesteld zijn, ik wil aan wethouder Van den Beukel vragen of die in ieder geval op korte termijn schriftelijk beantwoord kunnen worden. Ik denk dat we het zo moeten oplossen, want een andere oplossing heb ik niet.

Wethouder Van Tatenhove: Ik ben er weer. Ik loop nu de voordeur in, dus ik hoop, dat ik er niet uitgenikkert wordt. Ik had twee vragen, eentje over de sport en eentje over dyslectie. Wat betreft de sport hebben wij een accommodatieplan opgesteld parallel ongeveer aan het traject van de zomerrapportage en van de kadernota. De vertaling vanuit het sportaccommodatieplan heeft dus ook een plek gekregen daar. De behandeling van het sportaccommodatieplan is uitgesteld tot september, maar vooral om te kijken of er moties en amendementen zijn. Mochten die tot een aanpassing leiden voor wat in het sportaccommodatieplan is opgenomen, dan zal het bij de begroting moeten worden gecorrigeerd omdat we de zomerrapportage en de kadernota hebben opgesteld met de kennis die we op dat moment hadden. Ten aanzien van de dyslectie. Dyslectie valt onder de jeugdhulp en is dus eigenlijk net als de rest van de jeugdhulp een open einde regeling. Wij hebben gemerkt in het voorgaande jaar en ook in dit jaar, dat er een toename is van het aantal kinderen dat met dyslectie te maken heeft. We zijn daarover zowel in gesprek met de scholen als met de aanbieders van dyslectie om te kijken of we daar op een andere manier wellicht mee aan de slag kunnen dan individueel met elk kind een traject opstarten. Op dit moment is dit de overschrijding, omdat er meer kinderen zijn die worden gescreend op dyslectie en die ondersteuning nodig hebben. Dan is het ook reëel om die overschrijding op te nemen in de zomerrapportage. Dat is het.

#### *Tweede termijn*

De heer Philippens: Een goede beantwoording van het college. Over Viatorem nog een vraag aan de wethouder, hij gaat het verder uitzoeken. Ik denk dat het goed is om dat goed uitgezocht te hebben. Of we die informatie dan voordat we de zomerrapportage in de raad behandelen, of we die dan kunnen krijgen, of dat lukt. Daar ben ik benieuwd naar. Over de motie planning & control heeft wethouder Van den Beukel het e.e.a. gezegd. Stiekem hoop ik dat hij dat ingelijst op zijn kantoor heeft staan en er af en toe naar kijkt. Ik zie hem knikken. Eens, dat we daar iedere keer een stapje op zetten, blij om dat te horen. Als laatste die TONK regeling. Ik blijf het dan toch interessant vinden € 162.000. Dat krijgen we vergoed door het rijk, goed om te horen. Maar € 162.000 voor € 250.000 uit te geven, dat klinkt als veel. Dat klinkt misschien alsof we die 3 medewerkers, en nu ga ik misschien iets raars zeggen, ook niet hadden kunnen ombuigen naar ander werk. Maar we hebben de motie op de TONK aangenomen om er ruimhartiger mee om te gaan, dus ik ga ervan uit dat de motie door deze 3 medewerkers zeer uitstekend uitgevoerd gaat worden. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De heer Van Santen, VVD: Dank voor de duidelijke beantwoordingen. Wat mij dan nog rest, de heer Fortuyn had het over verwarring en onjuist. Beetje aansluitend op de heer Philippens wil ik aan wethouder Van den Beukel vragen: wat betekent dat dan voor deze rapportage, als er iets niet juist is, en hoe gaan we daarmee verder? Dat is er één. De opmerking van mevrouw Van Olst om kritisch te kijken naar dat MIP, dat ondersteun ik, alleen, die bal wordt weer bij ons als raad neergelegd en dat is ook goed. Misschien kunnen we daar samen eens naar kijken. Dank u wel.

De heer Ammerlaan, CDA: Wethouder, bedankt voor de beantwoording van de vragen. Eén antwoord heb ik gemist in ieder geval van meneer Van den Beukel. Waarschijnlijk moet dat bij mevrouw Arends

vandaan komen, over de overschrijding Bergschenhoek centrum. Begroot € 1,3mln, aanpassing zomerrapportage € 2,2mln, een verhoging van € 9ton. Daar heb ik geen antwoord op gehoord, hoe dat gaat komen. Over die € 1,5mln min op een begroting van € 180mln, er zijn altijd fluctuaties, dus om ons daar nu zorgen over te maken, wat sommige mensen doen, dat vind ik niet logisch, want in 8 maanden kan nog zoveel gebeuren in de plus of de min. Dat wil ik toch even gezegd hebben. We gaan niet alles precies vast zetten. Meneer Fortuyn is heel duidelijk en hij snapt het helemaal over het Huis van de Samenleving. Dat vertrouwen is er nog steeds, meneer Fortuyn. We begrijpen allebei, u heeft duidelijk aangegeven, dat het goedkoper moet kunnen. 499 is het in ieder geval niet, het moet wel een duidelijke min zijn, maar die verwacht ik ook wel van u. Dat wilde ik er even aan toevoegen. Afvalbrengstation en woonwagens, dat wordt een beetje door elkaar gehaald. Dat is een heel duidelijke duiding. Maar nog even een andere aanvullende duiding. Ik heb ook gevraagd of er een vertraging is bij de realisatie van het afvalbrengstation en daar heb ik nog geen antwoord op gehad. Misschien door de verwarring van het geheel. Toen de heer Philippens het had over die € 162.000 TONK moest ik ook wel even denken: € 2.500 uitgekeerd en € 162.000 kosten. Als we zo bezig zijn, dat is niet goed, met zoveel kosten. Dat wil ik toch even gezegd hebben. Dat was het. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik zal maar gelijk met de deur in huis vallen, want de bal is inderdaad bij mij neergelegd over de motie MIP. Ik wil de bal eigenlijk terug leggen, want volgens mij ligt die bij het college. Er staat namelijk in de tekst: ten einde voor de komende kaderbrief helder te hebben wat er eventueel geschrapt, gewijzigd en/of uitgesteld kan worden. Nu wil ik niet flauw doen, want die kadernota wordt natuurlijk binnenkort vast gesteld, maar ik zou het dan toch wel kunnen waarderen als de wethouder zegt: ja, dat klopt, dat is niet goed gegaan in de planning, ik ga regelen dat er iets voor komt. Dat. Dank u wel.

De heer Dieleman, CU: Ik heb geen behoefte aan een tweede termijn. Dank u wel.

De heer Weerheijm, D66: Dank aan het college voor de uitgebreide beantwoording. Voor de rest van mijn kant geen opmerkingen of vragen.

De heer Ruijtenberg, GL: Geen behoefte aan een tweede termijn.

De heer Azzouzi, PvdA: Ik wil de wethouder bedanken voor het beantwoorden van de vragen en het meenemen van de verbetering van de rapportage in de volgende jaren. Ik had echter een aantal antwoorden niet gehoord. Ik had de vraag gesteld over de € 1,3mln tekort: kunnen wij bijsturen dat dat minder wordt aan het eind van de rit? Dat we het niet uit de algemene reserve gaan onttrekken? Daarnaast had ik ook de vraag gesteld m.b.t. kredieten. Bij een aantal kredieten is het argument 'verbeteren, versnellen'. Dat zijn in mijn beleving keuzes van de raad. Is zo gekeken naar de mutaties van de kredieten? Of als het een nieuw krediet is, gaan we terug naar de raad? Als we een bestaand krediet gaan verbeteren, dan moet je echt terug naar de raad om dat te vragen. Dat antwoord heb ik ook niet gehoord. Het gaat om het onderzoek kredieten van WIJ, dat ondersteunen wij. Als ik wethouder Fortuyn hoor, dan denk ik dat dat nog niet helder is met die kredieten. Ik stel een onderzoek voor, dat het college gaat kijken naar alle kredieten van voorgaande jaren en de toekomstige kredieten en met een voorstel komt naar de raad: deze kredieten kunnen ingetrokken worden, deze kredieten kunnen doorgaan. Ook in het kader van de bezuinigingen die wij hebben. Misschien voor de kadernota is het kort dag, maar misschien is het wel belangrijk voor de begroting, want dan heb je ook een buffer voor het sluiten van de begroting. Dat was mijn bijdrage voor de tweede termijn. Mevrouw Van Olst: Ik wilde eigenlijk een verhelderende vraag stellen aan meneer Azzouzi. Bedoelt u met kredieten investeringen? De heer Azzouzi: Ja, investeringen. Ja, dat bedoel ik.

Wethouder Van den Beukel: Ik ga eerst proberen wat gras voor de voeten van collega Fortuyn weg te maaien, nee, een beetje te helpen, als het gaat over de vraag over onjuistheid ten aanzien van de woonwagens. Ik heb net gezegd in de eerste termijn, dat het inderdaad passend is om een nieuw raadsvoorstel te maken, waarin we deze 5 projecten even apart benoemen. Ik denk dat we meteen weer de feitelijkheid erin kunnen brengen waar nodig, dus daarmee heb ik die vraag beantwoord. Dan de overschrijding Bergschenhoek centrum, die wilde ik graag schriftelijk mee nemen, zoals ik net heb toegezegd over de timing daarvan, dan pakken we dit punt wat mij betreft mee. Dan is er een vraag van mevrouw Van Olst, zij speelt de bal weer vakkundig terug. Toch nog een potje voetbal ondanks de uitschakeling. We hebben bij de kadernota wel echt een actualisatie van het MIP voorgesteld. Heel scherp, heel kritisch gekeken en vervolgens dat ook doorgerekend. Dus in zoverre is er bij de kadernota echt wel met een vergrootglas naar het MIP gekeken. Er zijn ook veel wensen niet geaccommodeerd. Tegelijkertijd, projecten die vorig jaar zijn gevoteerd zijn vorig jaar bij de begroting vast gesteld en die zijn vervolgens ook in uitvoering genomen. Dan is het wel heel lastig om lopende die projecten, het Berkelsdijkje wordt nu op de schop genomen, nog de ambitie uit te spreken die aan te passen. Dat wilt u

niet, dat wil het college zeker ook niet. Ik denk dat de heer Azzouzi helemaal gelijk heeft als hij zegt: bij de begroting is het moment dat je hier inhoudelijk naar kunt kijken. Wat niet weg neemt, mevrouw Van Olst, dat hier ook op dit moment in deze zomerrapportage heel specifieke informatie zit over bijstellingen van de kredieten. Dus als u daar specifiek vragen over heeft, een aantal van uw collega's heeft daar heel veel vragen over gesteld, over het bijstellen daarvan, de calamiteitenweg enzovoorts, is er nu volop de gelegenheid voor u om daar zaken van te vinden en daar bepaalde mutaties niet goed te keuren. Maar bij de begroting kom ik daar op terug, op een uitgebreide manier, beter dan nu. We proberen er nog steeds stappen in te zetten en volgens mij slagen we daar behoorlijk in. Ook in het aanbrengen van categorisering, vervangingsinvesteringen, nieuwe investeringen op basis van bestaand beleid, nieuwe investeringen op basis van nieuw beleid. Daarmee heeft u maximale grip op de materie om die keuzes te maken. En ook voeg ik eraan toe om te bepalen welk deel zich mogelijk leent voor dekking uit de Eneco-middelen dan wel uit de algemene reserve, want dat is natuurlijk ook een keuze, die gemaakt kan worden en die ook invloed heeft op ons structurele beeld. Mevrouw Van Olst: Ik wilde eigenlijk aan de wethouder vragen of hij het met me eens is, dat de strekking van de motie ook echt is, dat we er als raad met de stofkam doorheen gaan. Al eerdere, vorige week, heeft de heer Ruitenbergh van het CDA dit ook ter sprake gebracht inzake het cultuurhuis. Echt niet om nu te zeggen: we gaan het allemaal op de schop doen en iets wat lopend is, kan natuurlijk ook niet. Maar dit was echt de strekking van de motie. Als het dan wat later wordt, dan is dat zo, maar het lijkt me wel handig dat we dat als raad doen. Dank u wel. Wethouder Van den Beukel: Mevrouw Van Olst zegt terecht: bij de kadernota is hier aandacht aan besteed, bij de behandeling in de commissie. Vervolgens gaan we het in de raad afronden. We hebben goed gesproken over dit onderdeel. Ik refereer er ook aan. Vanavond hebben we het over de zomerrapportage en dit biedt een ander inzicht op de lopende investeringskredieten, dus dat zijn toch twee verschillende dingen. Vorige week heb ik u niet op die manier over horen spreken, meen ik me te herinneren. Wat natuurlijk niet weg neemt, dat het uw goed recht is om nu daar stelling in te nemen en te vragen om een nieuw pakket of een nieuw voorstel. Ik zou dan willen zoeken naar een vorm, die ook door de rest van de raad als nog passender wordt gezien dan naar de materie die nu tot uw beschikking is. In de beleving van het college althans zijn we keurig de opdracht van de raad aan het uitvoeren. Als uw raad er anders over denkt, dan hoor ik dat graag.

De voorzitter: Er ligt nog een vraag over de vertraging van het ABS.

Wethouder Fortuyn: Daar kan ik kort op zijn. Ik wil graag een aantal lintjes doorknippen in mijn periode als wethouder. De A16 is ook al vertraagd, dus dat wordt ook al een lastige, tenzij ik nog een periode door ga, maar dat houd ik een beetje onder de pet, dat ga ik niet vertellen. Maar in het kader van het ABS lopen wij op schema. Met andere woorden: we zijn echt heel nadrukkelijk bezig om de combinatie te zoeken.

De heer Azzouzi: Eigenlijk voor wethouder Van den Beukel en niet voor meneer Fortuyn. Ik had de vraag gesteld: kunnen wij nog bijsturen? Daar heb ik geen antwoord op gekregen. Ik kan een voorbeeld geven. BUIG gelden, kunnen wij dat budgettair neutraal verlaten? Dat wij acties ondernemen in 2021, dat wij het geld dat wij minder krijgen van het rijk ook minder kosten, wat voor maatregelen kan het college nemen? Wethouder Van den Beukel: Ik ben wethouder financiën, maar de BUIG is voor wethouder Arends. Wat ik daarop zou willen antwoorden, is dat u natuurlijk bij de zomerrapportage ook keuzes kunt maken. Dus als u bepaalde wijzigingen wil, het is tenslotte uw bevoegdheid om deze zomerrapportage vast te stellen, als u het er niet mee eens bent en er anders naar kijkt en ons een opdracht wil mee geven, dan zien we dat tegemoet, dan zullen we daarop reageren. Dat geldt voor de BUIG, maar dat geldt voor alle onderdelen in de rapportage.

Wethouder Fortuyn: Meneer Azzouzi had een goede vraag en daar moest hij antwoord op hebben, dus terecht. We waren bij het lintjesknippen gebleven en lijsttrekkerschap, maar dat laten we maar even in het midden nu. De vraag van de heer Ammerlaan was of we op schema liggen. Ja, we liggen op schema. Dat betekent dat we in 2023 echt de werkzaamheden aan gaan vatten, of 2022 al. Dan zijn de verkiezingen geweest en ik heb net iets geroepen over een lintje, dus ja, we gaan zien hoe het loopt. Maar we liggen op schema.

De voorzitter: Dan hebben we de tweede termijn van het college gehad en komen we bij de afronding van dit agendapunt. Normaal is de vraag: hamerstuk of niet. Dat ligt nu even iets anders. In ieder geval heeft de wethouder aangegeven met één raadsvoorstel te komen met 5 projecten daarin. Ik denk dat dat een praktische oplossing is, dat het een goede oplossing is om te doen op die manier. Mijn voorstel is ook, dat het college het raadsvoorstel zomerrapportage aanpast aan die 5 projecten, die € 4,3mln eruit haalt, het voorstel aanpast en dat weer naar de raad toestuurde. Dat kan procedureel. Ik vind het ingewikkeld worden als de raad daarin moet gaan amenderen tijdens de raadsvergadering. Mijn voorstel is, dat het college de zomerrapportage aanpast en daarnaast komt met een raadsvoorstel met 5

projecten van die € 4,3mln. Ja? Dat is mijn voorstel en ik neem aan, ik ga ervan uit, dat u daarmee akkoord bent. Wethouder Van den Beukel: Als was in uw handen. De voorzitter: Dan gaan we dat op die manier doen. Het college vindt het ook een goed idee, merk ik non-verbaal. Het is een bespreekpunt sowieso, want het komt terug op die manier.

#### **7a. Actualiteiten uit het college**

Burgemeester Van de Stadt: Over het coronajournaal kunnen we kort zijn. Het land gaat weer open en zo ook wij. Grip 4, de fase waarin wij georganiseerd zijn in een crisis is afgesloten. Het regionaal operationeel team, waar alle adviezen vandaan komen, is of gaat stoppen daarmee. Daarmee keren wij van een crisissituatie terug naar normaal. Ik hoop uiteraard, dat we dat vol houden. Dat zal het najaar leren. Voor dit moment zou ik u willen voorstellen, dat wij het coronajournaal als zodanig voor de zomer even afschalen. Ik hoop op een rustige en prettige zomer voor iedereen. Mocht er aanleiding toe zijn in het najaar, dan kunnen we het zo weer beginnen. Ik denk dat het met Lansingerland goed gaat op dit moment en dat we allemaal tevreden terug kunnen kijken op de afgelopen anderhalf jaar. Niet in de sfeer dat het prettig was, maar wel in de sfeer dat we als Lansingerlandse inwoners en politiek en ondernemers ons er goed doorheen geslagen hebben Dank u wel.

De voorzitter: Zijn er andere actualiteiten van andere wethouders? Niet, want anders zou u dat ongetwijfeld aangegeven hebben.

#### **7b. Actualiteiten uit de commissie**

De voorzitter: Niets aangemeld.

#### **7c. Verbonden partijen**

De voorzitter: Hier nog iets op te merken? Is ook niet het geval.

#### **8. Rondvraag en sluiting**

De voorzitter, om 23.30 uur: Rondvraag is er niet. Dan zijn we bij de sluiting. Het is wat later geworden dan ik zelf ingeschat had, maar het is niet anders. We hadden twee prachtige onderwerpen en we hebben er goed over gediscussieerd. Ik wens u welterusten voor dadelijk en morgen weer gezond op. Tot de volgende keer. Ik sluit de vergadering.